

TEXT DICTAMINAT EN PONÈNCIA (fins a 24 de febrer de 2006)

PROJECTE DE REFORMA DE L'ESTATUT D'AUTONOMIA DE CATALUNYA

Títol preliminar

Article 1. Catalunya (1)

Catalunya com a nacionalitat exerceix el seu autogovern constituïda en Comunitat Autònoma d'acord amb la Constitució i amb el present Estatut, que és la seva norma institucional bàsica.

Article 2. La Generalitat

1. La Generalitat és el sistema institucional en què s'organitza políticament l'autogovern de Catalunya.
2. La Generalitat està integrada pel Parlament, la Presidència de la Generalitat, el Govern i les altres institucions que estableix el capítol V del títol II.
3. Els municipis, les vegueries, les comarques i els altres ens locals que les lleis determinen també integren el sistema institucional de la Generalitat, com ens en els quals aquesta s'organitza territorialment, sense perjudici de la seva autonomia.
4. Els poders de la Generalitat emanen del poble de Catalunya i s'exerceixen d'acord amb el que s'estableix en el present Estatut i la Constitució.

Article 3. Marc polític

1. Les relacions de la Generalitat amb l'Estat es fonamenten en el principi de lleialtat institucional mútua i es regeixen pel principi general segons el qual la

Generalitat és Estat, pel principi d'autonomia, pel de bilateralitat i també pel de multilateralitat.

2. Catalunya té en l'Estat espanyol i en la Unió Europea el seu espai polític i geogràfic de referència i incorpora els valors, els principis i les obligacions que deriven del fet de formar part dels mateixos.

Article 4. Drets i principis rectors

1. Els poders públics de Catalunya han de promoure el ple exercici de les llibertats i els drets que reconeixen el present Estatut, la Constitució, la Unió Europea, la Declaració Universal de Drets Humans, el Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i els altres Tractats i Convenis internacionals subscrits per Espanya que reconeixen i garanteixen els drets i les llibertats fonamentals.

2. Els poders públics de Catalunya han de promoure les condicions perquè la llibertat i la igualtat dels individus i dels grups siguin reals i efectives; han de facilitar la participació de totes les persones en la vida política, econòmica, cultural i social, i han de reconèixer el dret dels pobles a conservar i desenvolupar la seva identitat.

3. Els poders públics de Catalunya han de promoure els valors de la llibertat, la democràcia, la igualtat, el pluralisme, la pau, la justícia, la solidaritat, la cohesió social, l'equitat de gènere i el desenvolupament sostenible.

Article 5. Els drets històrics

L'autogovern de Catalunya es fonamenta també en els drets històrics del poble català, les institucions seculares i la tradició jurídica catalana, que el present Estatut incorpora i actualitza a l'empara de l'article 2, la disposició transitòria segona i altres preceptes de la Constitució, dels quals deriva el reconeixement d'una

posició singular de la Generalitat en relació amb el dret civil, la llengua, la cultura, la projecció d'aquestes en l'àmbit educatiu, i el sistema institucional en el qual s'organitza la Generalitat.

Article 6. La llengua pròpia i les llengües oficials

1. La llengua pròpia de Catalunya és el català. Com a tal, el català és la llengua d'ús normal i preferent de les administracions públiques i dels mitjans de comunicació públics de Catalunya, i és també la llengua normalment utilitzada com vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament.

2. El català és la llengua oficial de Catalunya. També ho és el castellà, que és la llengua oficial de l'Estat espanyol. Totes les persones tenen dret a utilitzar les dues llengües oficials i els ciutadans de Catalunya el dret i el deure conèixer-les. Els poders públics de Catalunya han d'establir les mesures necessàries per a facilitar l'exercici d'aquests drets i el compliment d'aquest deure. D'acord amb l'article 32 del present Estatut no pot haver-hi discriminació per l'ús d'una o altra llengua.

3. La Generalitat i l'Estat han d'emprendre les accions necessàries per al reconeixement de l'oficialitat del català en la Unió Europea i per a la presència i la utilització del català en els organismes internacionals i en els tractats internacionals de contingut cultural o lingüístic.

4. La Generalitat ha de promoure la comunicació i la cooperació amb les altres comunitats i els altres territoris que comparteixen patrimoni lingüístic amb Catalunya. A aquests efectes, la Generalitat i l'Estat, segons procedeixi, poden subscriure convenis, tractats i altres mecanismes de col·laboració per a la promoció i la difusió exterior del català.

5. La llengua occitana, denominada aranès a l'Aran, és la llengua pròpia d'aquest territori i és oficial a Catalunya, d'acord amb el que estableix el present Estatut i les lleis de normalització lingüística.

Article 7. La condició política de catalans

1. Gaudeixen de la condició política de catalans o ciutadans de Catalunya els ciutadans espanyols que tenen veïnatge administratiu a Catalunya. Els seus drets polítics s'exerceixen d'acord amb el present Estatut i les lleis.

2. Gaudeixen, com a catalans, dels drets polítics definits en aquest Estatut els ciutadans espanyols residents a l'estranger que han tingut a Catalunya l'últim veïnatge administratiu, així com els seus descendents que mantenen aquesta ciutadania, si així ho sol·liciten, en la forma que determini la llei.

Article 8. Símbols nacionals (2)

1. Són símbols nacionals de Catalunya la bandera, la festa i l'himne

2. La bandera de Catalunya és la tradicional de quatre barres vermelles en fons groc i ha d'ésser present als edificis públics i en els actes oficials que tinguin lloc a Catalunya.

3. La festa de Catalunya és el Dia Onze de Setembre.

4. L'himne de Catalunya és Els segadors.

5. El Parlament ha de regular les distintes expressions del marc simbòlic de Catalunya i ha de fixar el seu ordre protocol·lari.

6. La protecció jurídica dels símbols de Catalunya és la que correspon als altres símbols de l'Estat.

Article 9. El territori

El territori de Catalunya és el que correspon als límits geogràfics i administratius de la Generalitat en el moment de l'entrada en vigor del present Estatut.

Article 10. La capital

La capital de Catalunya és la ciutat de Barcelona, que és la seu permanent del Parlament, de la Presidència de la Generalitat i del Govern, sense perjudici que el Parlament i el Govern puguin reunir-se en altres llocs de Catalunya d'acord amb el que estableixen, respectivament, el reglament del Parlament i la llei.

Article 11. Aran

1. El poble aranès exerceix l'autogovern mitjançant el present Estatut, el Conselh Generau de l'Aran i les altres institucions pròpies.

2. Els ciutadans de Catalunya i les seves institucions polítiques reconeixen a Aran com a realitat occitana dotada d'identitat cultural, històrica, geogràfica i lingüística, defensada pels aranesos al llarg dels segles. El present Estatut reconeix, empara i respecta aquesta singularitat i reconeix l'Aran com a entitat territorial singular dins de Catalunya, la qual és objecte d'una particular protecció mitjançant un règim jurídic especial.

Article 12. Els territoris amb vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya

La Generalitat ha de promoure la comunicació, l'intercanvi cultural i la cooperació amb les comunitats i els territoris, pertanyents o no a l'Estat espanyol, que tenen vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya. A aquests efectes, la Generalitat o l'Estat, segons procedeixi, poden subscriure convenis, tractats i altres

instruments de col·laboració en tots els àmbits, que poden incloure la creació d'organismes comuns.

Article 13. Les comunitats catalanes en l'exterior

La Generalitat, en els termes establerts per la llei, ha de fomentar els vincles socials, econòmics i culturals amb les comunitats catalanes en l'exterior i ha de prestar-los la assistència necessària. A aquesta fi, la Generalitat segons procedeixi, pot formalitzar acords de cooperació amb les institucions públiques i privades dels territoris i els països on es troben les comunitats catalanes en l'exterior i pot sol·licitar a l'Estat la subscripció de tractats i convenis internacionals sobre aquesta matèria.

Article 14. Eficàcia territorial de les normes

1. Les normes i disposicions de la Generalitat i el dret civil de Catalunya tenen eficàcia territorial, sense perjudici de les excepcions que puguin establir-se en cada matèria i de les situacions que hagin de regir-se per l'estatut personal o altres normes de extraterritorialitat.

2. Els estrangers que adquireixin la nacionalitat espanyola queden sotmesos al dret civil català mentre mantinguin el veïnatge administratiu a Catalunya, tret que manifestin la seva voluntat en contra.

Títol I. De drets, deures i principis rectors

Capítol I. Drets i deures en els àmbits civil i social

Article 15. Drets de les persones

1. Els ciutadans de Catalunya són titulars dels drets i els deures reconeguts per les normes a què fa referència l'article 4.1.

2. Totes les persones tenen dret a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, de maltractaments i de tota mena de discriminació, i tenen dret al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal.

3. Els drets que aquest Estatut reconeix als ciutadans de Catalunya es poden estendre a altres persones, en els termes que estableixen les lleis.

Article 16. Drets en l'àmbit de les famílies

Totes les persones tenen dret, d'acord amb els requisits establerts per la llei, a rebre prestacions socials i ajuts públics per a atendre les càrregues familiars.

Article 17. Drets dels menors

Els menors tenen dret a rebre l'atenció integral necessària per al desenvolupament de llur personalitat i llur benestar en el context familiar i social.

Article 18. Drets de les persones grans

Les persones grans tenen dret a viure amb dignitat, lliures d'explotació i de maltractaments, sense que puguin ésser discriminades a causa de l'edat.

Article 19. Drets de les dones

1. Totes les dones tenen dret al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal, i a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, maltractaments i de tota mena de discriminació.

2. Les dones tenen dret a participar en condicions d'igualtat d'oportunitats amb els homes en tots els àmbits públics i privats.

Article 20. Dret a morir amb dignitat

1. Totes les persones tenen dret a viure amb dignitat el procés de llur mort i a rebre un adequat tractament del dolor i cures pal·liatives integrals.

2. Totes les persones tenen dret a expressar llur voluntat d'una manera anticipada per tal de deixar constància de les instruccions sobre les intervencions i els tractaments mèdics que puguin rebre, que han d'ésser respectades en els termes que estableixen les lleis, especialment pel personal sanitari quan no estiguin en condicions d'expressar personalment llur voluntat.

Article 21. Drets i deures en l'àmbit de l'educació

1. Totes les persones tenen dret a una educació de qualitat i a accedir-hi en condicions d'igualtat. La Generalitat ha d'establir un model educatiu d'interès públic que garanteixi aquests drets.

2. Les mares i els pares tenen garantit, d'acord amb els principis establerts per l'article 37.4, el dret que els assisteix per tal que els seus fills i filles rebin la

formació religiosa i moral que vagi d'acord amb llurs conviccions a les escoles de titularitat pública, en les quals l'ensenyament és laic.

3. Els centres docents privats poden ésser sostinguts amb fons públics d'acord amb el que determinen les lleis, per tal de garantir els drets d'accés en condicions d'igualtat i a la qualitat de l'ensenyament.

Article 22. Drets i deures en l'àmbit cultural

1. Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat a la cultura i al desenvolupament de llurs capacitats creatives individuals i col·lectives.

2. Totes les persones tenen el deure de respectar i preservar el patrimoni cultural.

Article 23. Drets en l'àmbit de la salut

1. Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat i gratuïtat als serveis sanitaris de responsabilitat pública, en els termes que estableixen les lleis.

2. Els usuaris de la sanitat pública tenen dret al respecte de llurs preferències pel que fa a l'elecció de metge o metgessa i de centre sanitari, en els termes i les condicions que estableixen les lleis.

3. Totes les persones, amb relació als serveis sanitaris públics i privats, tenen dret a ésser informades sobre els serveis a què poden accedir i els requisits necessaris per a usar-los; sobre els tractaments mèdics i llurs riscos, abans que els siguin

aplicats; a donar el consentiment per a qualsevol intervenció; a accedir a la història clínica pròpia, i a la confidencialitat de les dades relatives a la salut pròpia, en els termes que estableixen les lleis.

Article 24. Drets en l'àmbit dels serveis socials

1. Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat a les prestacions de la xarxa de serveis socials de responsabilitat pública, a ésser informades sobre aquestes prestacions i a donar el consentiment per a qualsevol actuació que les afecti personalment, en els termes que estableixen les lleis.

2. Les persones amb necessitats especials, per a mantenir l'autonomia personal en les activitats de la vida diària, tenen dret a rebre l'atenció adequada a llur situació, d'acord amb les condicions que legalment s'estableixen.

3. Les persones o les famílies que es troben en situació de pobresa tenen dret a accedir a una renda garantida de ciutadania que els asseguri els mínims d'una vida digna, d'acord amb les condicions que legalment s'estableixen.

4. Les organitzacions del tercer sector social tenen dret a complir llurs funcions en els àmbits de la participació i la col·laboració socials.

Article 25. Drets en l'àmbit laboral

1. Els treballadors tenen dret a formar-se i promoure's professionalment i a accedir de manera gratuïta als serveis públics d'ocupació.

2. Les persones excloses del mercat de treball perquè no han pogut accedir-hi o reinserir-s'hi i que no disposen de mitjans de subsistència propis tenen dret a percebre prestacions i recursos no contributius de caràcter pal·liatiu, en els termes que estableixen les lleis.

3. Tots els treballadors tenen dret a acomplir les tasques laborals i professionals en condicions de garantia per a la salut, la seguretat i la dignitat de les persones.

4. Els treballadors, o llurs representants, tenen dret a la informació, la consulta i la participació en les empreses.

5. Les organitzacions sindicals i empresarials tenen dret a complir llurs funcions en els àmbits de la concertació social, la participació i la col·laboració social.

Article 26. Drets en l'àmbit de l'habitatge

Les persones que no disposen dels recursos suficients tenen dret a accedir a un habitatge digne, per a la qual cosa els poders públics han d'establir per llei un sistema de mesures que garanteixi aquest dret, amb les condicions que determinen les lleis.

Article 27. Drets i deures amb relació al medi ambient

1. Totes les persones tenen dret a viure en un medi equilibrat, sostenible i respectuós amb la salut, d'acord amb els estàndards i els nivells de protecció que determinen les lleis. També tenen dret a gaudir dels recursos naturals i del paisatge en condicions d'igualtat, i tenen el deure de fer-ne un ús responsable i

evitar-ne el malbaratament.

2. Totes les persones tenen dret a la protecció davant de les diferents formes de contaminació, d'acord amb els estàndards i els nivells que determinen les lleis. També tenen el deure de col·laborar en la conservació del patrimoni natural i en les actuacions que tendeixin a eliminar les diferents formes de contaminació, amb l'objectiu de mantenir-lo i conservar-lo per a les generacions futures.

3. Totes les persones tenen dret a accedir a la informació mediambiental de què disposen els poders públics. El dret d'informació només pot ésser limitat per motius d'ordre públic justificats, en els termes que estableixen les lleis.

Article 28. Drets dels consumidors i usuaris

1. Les persones, en llur condició de consumidors i usuaris de béns i de serveis, tenen dret a la protecció de llur salut i seguretat. També tenen dret a una informació veraç i entenedora sobre les característiques i els preus dels productes i dels serveis, a un règim de garanties dels productes adquirits i dels subministraments contractats i a la protecció de llurs interessos econòmics davant de conductes abusives, negligents o fraudulent.

2. Els consumidors i usuaris tenen dret a ésser informats i a participar, directament o per mitjà de llurs representants, pel que fa a les administracions públiques de Catalunya, en els termes que estableixen les lleis.

Capítol II. Drets en els àmbits polític i administratiu

Article 29. Dret de participació

1. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a participar en condicions d'igualtat en els afers públics de Catalunya, de manera directa o bé per mitjà de representants, en els supòsits i en els termes que estableixen aquest Estatut i les lleis.

2. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a elegir llurs representants en els òrgans polítics representatius i a presentar-s'hi com a candidats, d'acord amb les condicions i els requisits que estableixen les lleis.

3. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a promoure i a presentar iniciatives legislatives al Parlament, en els termes que estableixen aquest Estatut i les lleis.

4. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a participar, directament o per mitjà d'entitats associatives, en el procés d'elaboració de les lleis del Parlament, mitjançant els procediments que estableixi el Reglament del Parlament.

5. Totes les persones tenen dret a dirigir peticions i a plantejar queixes, en la forma i amb els efectes que estableixen les lleis, a les institucions i l'Administració de la Generalitat, i també als ens locals de Catalunya, relatives a matèries de les competències respectives. Les lleis han d'establir les condicions d'exercici i els efectes d'aquest dret i les obligacions de les institucions receptores.

6. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a promoure la convocatòria de consultes populars per la Generalitat i els ajuntaments, relatives a matèries de les competències respectives, en la forma i amb les condicions que les lleis

estableixen.

Article 30. Drets d'accés als serveis públics i a una bona Administració

1. Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat als serveis públics i als serveis econòmics d'interès general. Les administracions públiques han de fixar les condicions d'accés i els estàndards de qualitat d'aquests serveis, amb independència del règim de llur prestació.

2. Totes les persones tenen dret que els poders públics de Catalunya les tractin, en els afers que les afecten, d'una manera imparcial i objectiva, i que l'actuació dels poders públics sigui proporcionada a les finalitats que la justifiquen.

3. Les lleis han de regular les condicions d'exercici i les garanties dels drets a què fan referència els apartats 1 i 2 i han de determinar els casos en què les administracions públiques de Catalunya i els serveis públics que en depenen han d'adoptar una carta de drets dels usuaris i d'obligacions dels prestadors.

Article 31. Dret a la protecció de les dades personals

Totes les persones tenen dret a la protecció de les dades personals contingudes en els fitxers que són competència de la Generalitat i el dret a accedir-hi, examinar-les i obtenir-ne la correcció. Una autoritat independent, designada pel Parlament, ha de vetllar pel respecte d'aquests drets en els termes que estableixen les lleis.

Capítol III. Drets i deures lingüístics

Article 32. Drets i deures de coneixement i ús de les llengües

Tothom té dret a no ésser discriminat per raons lingüístiques. Els actes jurídics fets en qualsevol de les dues llengües oficials tenen, pel que fa a la llengua, plena validesa i eficàcia.

Article 33. Drets lingüístics davant les administracions públiques i les institucions estatals

1. Els ciutadans tenen el dret d'opció lingüística. En les relacions amb les institucions, les organitzacions i les administracions públiques a Catalunya, totes les persones tenen dret a utilitzar la llengua oficial que elegeixin. Aquest dret obliga les institucions, organitzacions i administracions públiques, inclosa l'Administració electoral a Catalunya, i les entitats privades que en depenen, en general, quan exerceixen funcions públiques.

2. Totes les persones, en les relacions amb l'Administració de justícia, el Ministeri Fiscal, el notariat i els registres públics, tenen dret a utilitzar la llengua oficial que elegeixin en totes les actuacions judicials, notariales i registrals, i a rebre tota la documentació oficial emesa a Catalunya en la llengua sol·licitada, sense que puguin patir indefensió ni dilacions indegudes a causa de la llengua emprada, ni se'ls pugui exigir cap mena de traducció.

3. Per a garantir el dret d'opció lingüística, els jutges i els magistrats, els fiscals, els notaris, els registradors de la propietat i mercantils, els encarregats del Registre Civil i el personal al servei de l'Administració de justícia, per a prestar llurs

serveis a Catalunya, han d'acreditar, en la forma que estableixen les lleis, que tenen un nivell de coneixement adequat i suficient de les llengües oficials, que els fa aptes per a complir les funcions pròpies de llur càrrec o de llur lloc de treball.

4. Per a garantir el dret d'opció lingüística, l'Administració de l'Estat situada a Catalunya ha d'acreditar que el personal al seu servei té un nivell de coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials, que el fa apte per a complir les funcions pròpies del seu lloc de treball.

5. Els ciutadans de Catalunya tenen el dret a relacionar-se per escrit en català amb els òrgans constitucionals i amb els òrgans jurisdiccionals d'àmbit estatal, d'acord amb el procediment establert per la legislació corresponent. Aquestes institucions han d'atendre i han de tramitar els escrits presentats en català que tindran, en tot cas, plena eficàcia jurídica.

Article 34. Drets lingüístics dels consumidors i usuaris

Totes les persones tenen dret a ésser ateses oralment i per escrit en la llengua oficial que elegeixin en llur condició d'usuaris o consumidors de béns, productes i serveis. Les entitats, les empreses i els establiments oberts al públic a Catalunya estan subjectes al deure de disponibilitat lingüística en els termes que estableixen les lleis.

Article 35. Drets lingüístics en l'àmbit de l'ensenyament

1. Totes les persones tenen dret a rebre l'ensenyament en català, d'acord amb el que estableix aquest Estatut. El català s'ha d'utilitzar normalment com a llengua vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament universitari i en el no universitari.

2. Els alumnes tenen dret a rebre l'ensenyament en català en l'ensenyament no universitari. També tenen el dret i el deure de conèixer amb suficiència oral i escrita el català i el castellà en finalitzar l'ensenyament obligatori, sigui quina sigui llur llengua habitual en incorporar-se a l'ensenyament. L'ensenyament del català i el castellà ha de tenir una presència adequada en els plans d'estudis.

3. Els alumnes tenen dret a no ésser separats en centres ni en grups classe diferents per raó de llur llengua habitual.

4. Els alumnes que s'incorporen més tard de l'edat corresponent al sistema escolar de Catalunya gaudeixen del dret a rebre un suport lingüístic especial si la manca de comprensió els dificulta seguir amb normalitat l'ensenyament.

5. El professorat i l'alumnat dels centres universitaris tenen dret a expressar-se, oralment i per escrit, en la llengua oficial que elegeixin.

Article 36. Drets amb relació a l'aranès

1. A l'Aran totes les persones tenen el dret de conèixer i utilitzar l'aranès i d'ésser ateses oralment i per escrit en aranès en llurs relacions amb les administracions públiques i amb les entitats públiques i privades que en depenen.

2. Els ciutadans de l'Aran tenen el dret d'utilitzar l'aranès en llurs relacions amb la Generalitat.

3. S'han de determinar per llei els altres drets i deures lingüístics amb relació a l'aranès.

Capítol IV. Garanties dels drets estatutaris

Article 37. Disposicions generals

1. Els drets que reconeixen els capítols I, II i III vinculen tots els poders públics de Catalunya i, d'acord amb la naturalesa de cada dret, els particulars. Les disposicions que dictin els poders públics de Catalunya han de respectar aquests drets i s'han d'interpretar i aplicar en el sentit més favorable per a llur plena efectivitat. Els drets reconeguts en els articles 32 i 33 vinculen també l'Administració General de l'Estat a Catalunya.

2. El Parlament ha d'aprovar per llei la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya. Les disposicions d'aquest article relatives als drets que reconeixen els capítols I, II i III d'aquest títol s'apliquen també als drets reconeguts per la dita Carta.

3. La regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets reconeguts pels capítols I, II i III d'aquest títol s'han de fer per llei del Parlament.

4. Els drets i principis del present títol no suposaran una alteració del règim de distribució de competències, ni la creació de nous títols competencials o la modificació dels que ja existeixen. Cap de les disposicions d'aquest títol no pot ésser desplegada, aplicada o interpretada de manera que redueixi o limiti els drets fonamentals que reconeixen la Constitució i els tractats i els convenis internacionals ratificats per Espanya.

Article 38. Tutela

1. El Consell de Garanties Estatutàries tutela els drets que reconeixen els capítols I, II i III d'aquest títol i la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya, d'acord amb el que estableix l'article 76.2.b i c.

2. Els actes que vulneren els drets reconeguts pels capítols I, II i III d'aquest títol i per la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya són objecte de recurs directament davant una sala de garanties estatutàries del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya d'acord amb els procediments que estableixen les lleis.

Capítol V. Principis rectors

Article 39. Disposicions generals

1. Els poders públics de Catalunya han d'orientar les polítiques públiques d'acord amb els principis rectors que estableixen la Constitució i aquest Estatut. En l'exercici de llurs competències, els poders públics de Catalunya han de promoure i adoptar les mesures necessàries per a garantir-ne l'eficàcia plena.

2. El reconeixement, el respecte i la protecció dels principis rectors informa la legislació positiva, la pràctica judicial i l'actuació dels poders públics.

3. Els principis rectors són exigibles davant la jurisdicció, d'acord amb el que determinen les lleis i les altres disposicions que els despleguen.

Article 40. Protecció de les persones i de les famílies

1. Els poders públics de Catalunya han de tenir com a objectiu la millora de la qualitat de vida de totes les persones.

2. Els poders públics de Catalunya han de garantir la protecció jurídica, econòmica i social de les diverses modalitats de família previstes a les lleis, com a estructura bàsica i factor de cohesió social i com a primer nucli de convivència de les persones. Així mateix, han de promoure les mesures econòmiques i normatives de suport a les famílies dirigides a garantir la conciliació de la vida laboral i familiar i a tenir descendència, amb una atenció especial a les famílies nombroses.

3. Els poders públics de Catalunya han de garantir la protecció dels infants, especialment contra tota forma d'explotació, d'abandonament, de maltractament o crueltat i de la pobresa i els seus efectes. En totes les actuacions portades a terme pels poders públics o per institucions privades l'interès superior de l'infant ha d'ésser prioritari.

4. Els poders públics han de promoure polítiques públiques que afavoreixin l'emancipació dels joves, facilitant-los l'accés al món laboral i a l'habitatge per tal que puguin desenvolupar llur propi projecte de vida i participar en igualtat de drets i deures en la vida social i cultural.

5. Els poders públics de Catalunya han de garantir la protecció jurídica de les persones amb discapacitats i han de promoure'n la integració social, econòmica i laboral. També han d'adoptar les mesures necessàries per a suplir o complementar el suport de llur entorn familiar directe.

6. Els poders públics de Catalunya han de garantir la protecció de les persones grans perquè puguin portar una vida digna i independent i participar en la vida social i cultural. També han de procurar la plena integració de les persones grans en la societat per mitjà de polítiques públiques basades en el principi de solidaritat intergeneracional.

7. Els poders públics de Catalunya han de promoure la igualtat de les diferents unions estables de parella tenint en compte les seves característiques amb independència de l'orientació sexual de llurs membres. La llei ha de regular aquestes unions i altres formes de convivència i llurs efectes.

8. Els poders públics de Catalunya han de promoure la igualtat de totes les persones amb independència de l'origen, la nacionalitat, el sexe, la raça, la religió, la condició social o l'orientació sexual, i també han de promoure l'eradicació del racisme, de l'antisemitisme, de la xenofòbia, de l'homofòbia i de qualsevol altra expressió que atempti contra la igualtat i la dignitat de les persones.

Article 41. Perspectiva de gènere

1. Els poders públics han de garantir el compliment del principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes en l'accés a l'ocupació, la formació, la promoció professional, les condicions de treball, inclosa la retribució, i en totes les altres situacions, i també han de garantir que les dones no siguin discriminades a causa d'embaràs o de maternitat.

2. Els poders públics han de garantir la transversalitat en la incorporació de la perspectiva de gènere i de les dones en totes les polítiques públiques per a aconseguir la igualtat real i efectiva i la paritat entre dones i homes.

3. Les polítiques públiques han de garantir l'abordatge integral de totes les formes de violència contra les dones, i dels actes de caràcter sexista i discriminatori; han de fomentar el reconeixement del paper de les dones en els àmbits cultural, històric, social i econòmic, i han de promoure la participació dels grups i les associacions de dones en l'elaboració i l'avaluació d'aquestes polítiques.

4. Els poders públics han de reconèixer i tenir en compte el valor econòmic del treball de cura i atenció en l'àmbit domèstic i familiar en la fixació de llurs polítiques econòmiques i socials.

5. Els poders públics, en l'àmbit de les seves competències i en els supòsits previstos en la llei, han de vetllar perquè la lliure decisió de la dona sigui determinant en tots els casos pel que fa a les qüestions que poden afectar-ne la dignitat, la integritat i el benestar físic i mental, en particular pel que fa al propi cos i a la seva salut reproductiva i sexual.

Article 42. Cohesió i benestar socials

1. Els poders públics de Catalunya han de promoure polítiques públiques que fomentin la cohesió social i que garanteixin un sistema de serveis socials, de titularitat pública i concertada, adequat als indicadors econòmics i socials de Catalunya.

2. Els poders públics de Catalunya han de vetllar per la plena integració social, econòmica i laboral de les persones i dels col·lectius més necessitats de protecció, especialment dels que es troben en situació de pobresa i de risc d'exclusió social.

3. Els poders públics han de vetllar per la dignitat, la seguretat i la protecció integral de les persones, especialment de les més vulnerables.

4. Els poders públics han de garantir la qualitat del servei i la gratuïtat de l'assistència sanitària pública en els termes que estableix la llei.

5. Els poders públics han de promoure polítiques preventives i comunitàries i han de garantir la qualitat del servei i la gratuïtat dels serveis socials que les lleis determinen com a bàsics.

6. Els poders públics de Catalunya han d'emprendre les accions necessàries per a establir un règim d'acollida de les persones immigrades i han de promoure les polítiques que garanteixin el reconeixement i l'efectivitat dels drets i deures de les persones immigrades, la igualtat d'oportunitats, les prestacions i els ajuts que en permetin la plena acomodació social i econòmica i la participació en els afers públics.

7. Els poders públics de Catalunya han de vetllar per la convivència social, cultural i religiosa entre totes les persones a Catalunya i pel respecte a la diversitat de creences i conviccions ètiques i filosòfiques de les persones, i han de fomentar les relacions interculturals per mitjà de l'impuls i la creació d'àmbits de coneixement recíproc, diàleg i mediació. També han de garantir el reconeixement de la cultura del poble gitano com a salvaguarda de la realitat històrica d'aquest poble.

Article 43. Foment de la participació

1. Els poders públics de Catalunya han de promoure la participació social en l'elaboració, la prestació i l'avaluació de les polítiques públiques, i també la

participació individual i associativa en els àmbits cívic, social, cultural, econòmic i polític, amb ple respecte als principis de pluralisme, lliure iniciativa i autonomia.

2. Els poders públics han de facilitar la participació i la representació ciutadanes i polítiques, amb una atenció especial a les zones menys poblades del territori.

3. Els poders públics han de procurar que les campanyes institucionals que s'organitzin en ocasió dels processos electorals tinguin com a finalitat la de promoure la participació ciutadana i que els electors rebin dels mitjans de comunicació una informació veraç, objectiva, neutral i respectuosa del pluralisme polític sobre les candidatures que concorren en els processos electorals.

Article 44. Educació, recerca i cultura

1. Els poders públics de Catalunya han de garantir la qualitat del sistema d'ensenyament i han d'impulsar una formació humana, científica i tècnica de l'alumnat basada en els valors socials d'igualtat, solidaritat, llibertat, pluralisme, responsabilitat cívica i els altres que fonamenten la convivència democràtica.

2. Els poders públics han de promoure el coneixement suficient d'una tercera llengua en finalitzar l'ensenyament obligatori.

3. Els poders públics de Catalunya han de promoure i han d'impulsar la implicació i la participació de la família en l'educació dels fills, en el marc de la comunitat educativa, i han de facilitar i promoure l'accés a les activitats d'educació en el lleure.

4. Els poders públics de Catalunya han de fomentar la investigació i la recerca científica de qualitat, la creativitat artística i la conservació i la difusió del patrimoni cultural de Catalunya.

5. Els poders públics de Catalunya han d'emprendre les accions necessàries per a facilitar a totes les persones l'accés a la cultura, als béns i als serveis culturals i al patrimoni cultural, arqueològic, històric, industrial i artístic de Catalunya.

Article 45. Àmbit socioeconòmic

1. Els poders públics de Catalunya han d'adoptar les mesures necessàries per a promoure el progrés econòmic i el progrés social de Catalunya i dels seus ciutadans, basats en els principis de la solidaritat, la cohesió, el desenvolupament sostenible i la igualtat d'oportunitats.

2. Els poders públics de Catalunya han de promoure una distribució de la renda personal i territorial més equitativa en el marc d'un sistema català de benestar.

3. Els poders públics de Catalunya han d'adoptar les mesures necessàries per a garantir els drets laborals i sindicals dels treballadors, han d'impulsar i han de promoure'n la participació en les empreses i les polítiques d'ocupació plena, de foment de l'estabilitat laboral, de formació de les persones treballadores, de prevenció de riscos laborals, de seguretat i d'higiene en el treball, de creació d'unes condicions dignes al lloc de treball, de no-discriminació per raó de gènere i de garantia del descans necessari i de les vacances retribuïdes.

4. La Generalitat ha de promoure la creació d'un espai català de relacions laborals establert en funció de la realitat productiva i empresarial específica de Catalunya i

dels seus agents socials, en el qual han d'estar representades les organitzacions sindicals i empresarials i l'Administració de la Generalitat. En aquest marc, els poders públics han de fomentar una pràctica pròpia de diàleg social, de concertació, de negociació col·lectiva, de resolució extrajudicial de conflictes laborals i de participació en el desenvolupament i la millora de l'entramat productiu.

5. La Generalitat ha d'afavorir el desenvolupament de l'activitat empresarial i l'esperit emprenedor tenint en compte la responsabilitat social de l'empresa, la lliure iniciativa i les condicions de competència, i ha de protegir especialment l'economia productiva, l'activitat dels emprenedors autònoms i la de les empreses petites i mitjanes. La Generalitat ha de fomentar l'acció de les cooperatives i les societats laborals i ha d'estimular les iniciatives de l'economia social.

6. Les organitzacions sindicals i empresarials han de participar en la definició de les polítiques públiques que les afectin. La Generalitat ha de promoure la mediació i l'arbitratge per a la resolució de conflictes d'interessos entre els diversos agents socials.

7. Les organitzacions professionals i les corporacions de dret públic representatives d'interessos econòmics i professionals i les entitats associatives del tercer sector han d'ésser consultades en la definició de les polítiques públiques que les afectin.

8. La Generalitat, en consideració a les funcions social, cultural i de promoció econòmica que compleixen les caixes d'estalvis, ha de protegir l'autonomia institucional i ha de promoure la contribució social d'aquestes entitats a les estratègies econòmiques i socials dels diversos territoris de Catalunya.

Article 46. Medi ambient, desenvolupament sostenible i equilibri territorial

1. Els poders públics de Catalunya han de vetllar per la protecció del medi ambient per mitjà de l'adopció de polítiques públiques basades en el desenvolupament sostenible i la solidaritat col·lectiva i intergeneracional.

2. Les polítiques mediambientals s'han de dirigir especialment a la reducció de les diferents formes de contaminació, la fixació d'estàndards i de nivells mínims de protecció, l'articulació de mesures correctives de l'impacte ambiental, la utilització racional dels recursos naturals, la prevenció i el control de l'erosió i de les activitats que alteren el règim atmosfèric i climàtic, i el respecte als principis de preservació del medi, conservació dels recursos naturals, responsabilitat, fiscalitat ecològica i reciclatge i reutilització dels béns i els productes.

3. Els poders públics de Catalunya han de fer efectives les condicions per a la preservació de la natura i la biodiversitat, han de promoure la integració d'objectius ambientals a les polítiques sectorials i han d'establir les condicions que permetin a totes les persones el gaudi del patrimoni natural i paisatgístic.

4. Els poders públics de Catalunya han de vetllar per la cohesió econòmica i territorial aplicant polítiques que assegurin un tractament especial de les zones de muntanya, la protecció del paisatge, la defensa del litoral, el foment de les activitats agràries, ramaderes i silvícoles i una distribució equilibrada al territori dels diferents sectors productius, els serveis d'interès general i les xarxes de comunicació.

5. Els poders públics de Catalunya han de facilitar als ciutadans la informació mediambiental i han de fomentar l'educació en els valors de la preservació i de la millora del medi ambient com a patrimoni comú.

Article 47. Habitatge

Els poders públics de Catalunya han de facilitar l'accés a l'habitatge mitjançant la generació de sòl i la promoció d'habitatge públic i d'habitatge protegit, amb una atenció especial pels joves i els col·lectius més necessitats.

Article 48. Mobilitat i seguretat viària

1. Els poders públics de Catalunya han de promoure polítiques de transport i de comunicació, basades en criteris de sostenibilitat, que fomentin la utilització del transport públic i la millora de la mobilitat i garanteixin l'accessibilitat per a les persones amb mobilitat reduïda.

2. Els poders públics de Catalunya han d'impulsar, d'una manera prioritària, les mesures destinades a l'increment de la seguretat viària i la disminució dels accidents de trànsit, amb una incidència especial en la prevenció, l'educació viària i l'atenció a les víctimes.

Article 49. Protecció dels consumidors i usuaris

1. Els poders públics de Catalunya han de garantir la protecció de la salut, la seguretat i la defensa dels drets i els interessos legítims dels consumidors i usuaris.

2. Els poders públics de Catalunya han de garantir l'existència d'instruments de mediació i arbitratge en matèria de consum, n'han de promoure el coneixement i la

utilització i han de donar suport a les organitzacions de consumidors i usuaris.

Article 50. Foment i difusió del català

1. Els poders públics de Catalunya han de protegir el català en tots els àmbits i sectors i n'han de fomentar l'ús, la difusió i el coneixement. Aquests principis també s'han d'aplicar respecte a l'aranès.

2. El Govern, les universitats i les institucions d'ensenyament superior, en l'àmbit de les competències respectives, han d'adoptar les mesures pertinents per a garantir l'ús del català en tots els àmbits de les activitats docents, no docents i de recerca.

3. Les polítiques de foment del català s'han d'estendre al conjunt de l'Estat, a la Unió Europea i a la resta del món.

4. Els poders públics de Catalunya han de promoure que les dades que figurin en l'etiquetatge, en l'embalatge i en les instruccions d'ús dels productes distribuïts a Catalunya constin també en català.

5. La Generalitat, l'Administració local i les altres corporacions públiques de Catalunya, les institucions i les empreses que en depenen i els concessionaris de llurs serveis han d'emprar el català en llurs actuacions internes i en la relació entre ells. També l'han d'emprar en les comunicacions i les notificacions dirigides a persones físiques o jurídiques residents a Catalunya, sens perjudici del dret dels ciutadans a rebre-les en castellà si ho demanen.

6. Els poders públics han de garantir l'ús del llenguatge de signes català i les condicions que permetin d'assolir la igualtat de les persones amb sordesa que optin per aquesta llengua, que ha d'ésser objecte d'ensenyament, protecció i respecte.

7. L'Estat, d'acord amb el que disposa la Constitució, ha de donar suport a l'aplicació dels principis que estableix aquest article. S'han d'establir els instruments de coordinació i, si escau, d'actuació conjunta perquè siguin més efectius.

Article 51. Cooperació al foment de la pau i cooperació al desenvolupament

1. La Generalitat ha de promoure la cultura de la pau i accions de foment de la pau al món.

2. La Generalitat ha de promoure accions i polítiques de cooperació al desenvolupament dels pobles i ha d'establir programes d'ajut humanitari d'emergència.

Article 52. Mitjans de comunicació social

1. Correspon als poders públics de promoure les condicions per a garantir el dret a la informació i a rebre dels mitjans de comunicació una informació veraç i uns continguts que respectin la dignitat de les persones i el pluralisme polític, social, cultural i religiós. En el cas dels mitjans de comunicació de titularitat pública la informació també ha d'ésser neutral.

2. Els poders públics han de promoure les condicions per a garantir l'accés sense discriminacions als serveis audiovisuals en l'àmbit de Catalunya.

Article 53. Accés a les tecnologies de la informació i de la comunicació

1. Els poders públics de Catalunya han de facilitar el coneixement de la societat de la informació i han d'impulsar l'accés a la comunicació i a les tecnologies de la informació, en condicions d'igualtat, en tots els àmbits de la vida social, inclòs el laboral; han de fomentar que aquestes tecnologies es posin al servei de les persones i no afectin negativament llurs drets, i han de garantir la prestació de serveis per mitjà de les dites tecnologies, d'acord amb els principis d'universalitat, continuïtat i actualització.

2. La Generalitat ha de promoure la formació, la recerca i la innovació tecnològiques perquè les oportunitats de progrés que ofereix la societat del coneixement i de la informació contribueixin a la millora del benestar i la cohesió socials.

Article 54. Memòria històrica

1. La Generalitat i els altres poders públics de Catalunya han de vetllar pel coneixement i el manteniment de la memòria històrica de Catalunya com a patrimoni col·lectiu que testimonia la resistència i la lluita pels drets i les llibertats democràtiques. Amb aquesta finalitat, han d'adoptar les iniciatives institucionals necessàries per al reconeixement i la rehabilitació de tots els ciutadans que han patit persecució com a conseqüència de la defensa de la democràcia i l'autogovern de Catalunya.

2. La Generalitat ha de vetllar perquè la memòria històrica es converteixi en símbol permanent de tolerància, de dignitat dels valors democràtics, de rebuig dels totalitarismes i de reconeixement de totes les persones que han patit persecució a causa de llurs opcions personals, ideològiques o de consciència.

Títol II. De les Institucions

Capítol I. El Parlament

Article 55. Disposicions generals

1. El Parlament representa al poble de Catalunya.
2. El Parlament exerceix la potestat legislativa, aprova els pressupostos de la Generalitat i controla i impulsa l'acció política i de govern. És la seu on s'expressa preferentment el pluralisme i es fa públic el debat polític.
3. El Parlament és inviolable.

Article 56. Composició i règim electoral

1. El Parlament es compon d'un mínim de cent diputats i un màxim de cent cinquanta, elegits per a un termini de quatre anys mitjançant sufragi universal, lliure, igual, directe i secret, d'acord amb el present Estatut i la legislació electoral.
2. El sistema electoral és de representació proporcional i ha d'assegurar la representació adequada de totes les zones del territori de Catalunya. L'Administració electoral és independent i garanteix la transparència i l'objectivitat del procés electoral. El règim electoral és regulat per una llei del Parlament aprovada en una votació final sobre el conjunt del text per majoria de dues terceres parts dels diputats.

3. Són electors i elegibles els ciutadans de Catalunya que estan en ple ús dels seus drets civils i polítics, d'acord amb la legislació electoral. La llei electoral de Catalunya ha d'establir criteris de paritat entre dones i homes per a l'elaboració de les llistes electorals.

4. El president o presidenta de la Generalitat, quinze dies abans del finiment de la legislatura, ha de convocar les eleccions, que han de tenir lloc entre quaranta i seixanta dies després de la convocatòria.

Article 57. Estatut dels diputats

1. Els membres del Parlament són inviolables pels vots i les opinions que emetin en l'exercici del seu càrrec. Durant el seu mandat tindran immunitat als efectes concrets de no poder ser detinguts, llevat del cas de flagrant delictes.

2. En les causes contra els diputats, és competent el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. Fora del territori de Catalunya, la responsabilitat penal ha de ser exigible en els mateixos termes davant la Sala penal del Tribunal Suprem.

3. Els diputats no estan sotmesos a mandat imperatiu.

Article 58. Autonomia parlamentària

1. El Parlament gaudeix d'autonomia organitzativa, financera, administrativa i disciplinària.

2. El Parlament elabora i aprova el seu reglament, el seu pressupost i fixa l'estatut del personal que d'ell depèn.

3. L'aprovació i la reforma del Reglament del Parlament corresponen al Ple del Parlament i requereixen el vot favorable de la majoria absoluta dels diputats en una votació final sobre el conjunt del text.

Article 59. Organització i funcionament

1. El Parlament té un president o presidenta i una mesa triats pel ple. El Reglament del Parlament regula la seva elecció i funcions.

2. El Reglament del Parlament regula els drets i els deures dels diputats, els requisits per a la formació de grups parlamentaris, la intervenció d'aquests en l'exercici de les funcions parlamentàries i les atribucions de la Junta de Portaveus.

3. El Parlament funciona en ple i en comissions. Els grups parlamentaris participen en totes les comissions en proporció als seus membres.

4. El Parlament té la Diputació Permanent presidida pel president o presidenta del Parlament i integrada pel nombre de diputats que el Reglament del Parlament determini, en proporció a la representació de cada grup parlamentari. La Diputació Permanent vetlla pels poders del Parlament quan aquest no està reunit en els períodes entre sessions, quan ha expirat el mandat parlamentari i quan el Parlament ha estat dissolt. En cas de finiment de la legislatura o de dissolució del Parlament, el mandat dels diputats que integren la Diputació Permanent es prorroga fins a la constitució del nou Parlament.

5. Els càrrecs públics i el personal al servei de les administracions públiques de Catalunya tenen l'obligació de comparèixer a requeriment del Parlament.

6. El Parlament pot crear comissions d'investigació sobre qualsevol assumpte de rellevància pública que sigui d'interès de la Generalitat. Les persones requerides per les comissions d'investigació han de comparèixer obligatòriament davant les

mateixes, d'acord amb el procediment i les garanties establerts pel reglament del Parlament. Han de regular-se per llei les sancions per l'incompliment d'aquesta obligació.

7. El Reglament del Parlament ha de regular la tramitació de les peticions individuals i col·lectives dirigides al Parlament. També ha d'establir mecanismes de participació ciutadana en l'exercici de les funcions parlamentàries.

Article 60. Règim de les reunions i les sessions

1. El Parlament es reuneix anualment en dos períodes ordinaris de sessions fixats pel Reglament. El Parlament pot reunir-se en sessions extraordinàries fora dels períodes ordinaris de sessions. Les sessions extraordinàries del Parlament són convocades pel seu president per acord de la Diputació Permanent, a proposta de tres grups parlamentaris o d'una quarta part dels diputats, o a petició de grups parlamentaris o de diputats que representin a la majoria absoluta. El Parlament també es reuneix en sessió extraordinària a petició del president o presidenta de la Generalitat. Les sessions extraordinàries es convoquen amb un ordre del dia determinat i s'aixequen després d'haver-lo exhaurit.

2. Les sessions del Ple són públiques, excepte en els supòsits establerts pel Reglament del Parlament.

3. El Parlament, per a adoptar acords vàlidament, ha de trobar-se reunit amb la presència de la majoria absoluta dels diputats. Els acords són vàlids quan han estat aprovats per la majoria simple dels diputats presents, sense perjudici de les majories especials establertes per present l'Estatut, per les lleis o pel reglament del Parlament.

Article 61. Funcions

Corresponen al Parlament, a més de les funcions establertes per l'article 55, les següents:

- a) Designar als senadors que representen a la Generalitat en el Senat. La designació ha de realitzar-se en una convocatòria específica i de forma proporcional al nombre de diputats de cada grup parlamentari.
- b) Elaborar proposicions de llei per a la seva presentació a la Mesa del Congrés dels Diputats i nomenar als diputats del Parlament encarregats de la seva defensa.
- c) Sol·licitar al Govern de l'Estat l'adopció de projectes de llei.
- d) Sol·licitar a l'Estat la transferència o delegació de competències i l'atribució de facultats en el marc de l'article 150 de la Constitució.
- e) Interposar el recurs d'inconstitucionalitat i personar-se davant el Tribunal Constitucional en altres processos constitucionals, d'acord amb el que estableixi la Llei orgànica del Tribunal Constitucional.
- f) Les altres funcions que li atribueixen el present Estatut i les lleis.

Article 62. Iniciativa legislativa i exercici de la funció legislativa

1. La iniciativa legislativa correspon als diputats, als grups parlamentaris i al Govern. També correspon, en els termes establerts per les lleis de Catalunya, als ciutadans, mitjançant la iniciativa legislativa popular, i als òrgans representatius dels ens supramunicipals de caràcter territorial que estableix el present Estatut.

2. Són lleis de desenvolupament bàsic de l'Estatut les que regulen directament les matèries esmentades pels articles 2.3, 6, 37.2, 56.2, 67.5, 68.3, 77.3, 79.3, 81.2 i 94.1. L'aprovació, la modificació i la derogació d'aquestes lleis requereixen el vot favorable de la majoria absoluta del Ple del Parlament en una votació final sobre el conjunt del text, llevat que l'Estatut estableixi una altra.

3. El Ple del Parlament pot delegar la tramitació i l'aprovació d'iniciatives legislatives a les comissions legislatives permanents. En qualsevol moment pot

revocar aquesta delegació. No poden ser objecte de delegació a les comissions la reforma de l'Estatut, les lleis de desenvolupament bàsic, el pressupost de la Generalitat i les lleis de delegació legislativa al Govern.

Article 63. Delegació en el Govern de la potestat legislativa

1. El Parlament pot delegar en el Govern la potestat de dictar normes amb rang de llei. Les disposicions del Govern que contenen legislació delegada tenen el nom de decrets legislatius. No poden ser objecte de delegació legislativa la reforma de l'Estatut, les lleis de desenvolupament bàsic, tret que es delegui l'establiment d'un text refós, la regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets reconeguts per l'Estatut i per la Carta dels drets i deures dels ciutadans de Catalunya i el pressupost de la Generalitat.

2. La delegació legislativa solament pot atorgar-se al Govern. La delegació ha de ser expressa, mitjançant llei, per a una matèria concreta i amb la determinació d'un termini per a fer ús de la mateixa. La delegació s'esgota quan el Govern publica el decret legislatiu corresponent o quan el Govern es troba en funcions.

3. Quan es tracti d'autoritzar al Govern per a formular un nou text articulat, les lleis de delegació han de fixar les bases a les quals ha d'ajustar-se el Govern en l'exercici de la delegació legislativa. Quan es tracti d'autoritzar al Govern per a refondre textos legals, les lleis han determinar l'abast i els criteris de la refosa.

4. El control de la legislació delegada és regulat pel Reglament del Parlament. Les lleis de delegació també poden establir un règim de control especial per als decrets legislatius.

Article 64. Decrets llei

1. En cas d'una necessitat extraordinària i urgent, el Govern pot dictar disposicions legislatives provisionals sota la forma de decret llei. No poden ser objecte de decret llei la reforma de l'Estatut, les matèries objecte de les lleis de desenvolupament bàsic, la regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets reconeguts per l'Estatut i per la Carta dels drets i deures dels ciutadans de Catalunya i el pressupost de la Generalitat.

2. Els decrets llei queden derogats si en el termini improrrogable de trenta dies subsegüents a la promulgació no són validats expressament pel Parlament després d'un debat i una votació de totalitat.

3. El Parlament pot tramitar els decrets llei com projectes de llei pel procediment d'urgència dintre del termini establert per l'apartat 2.

Article 65. Promulgació i la publicació de les lleis

Les lleis de Catalunya són promulgades, en nom del rei, pel president o presidenta de la Generalitat, qui ordena la seva publicació en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya dintre del termini de quinze dies des de l'aprovació i en el Butlletí Oficial de l'Estat. A l'efecte de l'entrada en vigor, regeix la data de publicació en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya. La versió oficial castellana és la traducció elaborada per la Generalitat.

Article 66. Causes de finiment de la legislatura

La legislatura finalitza per expiració del mandat legal al complir-se els quatre anys de la data de les eleccions. També pot finir anticipadament si no té lloc la investidura del president o presidenta de la Generalitat o per dissolució anticipada, acordada pel president o presidenta de la Generalitat.

Capítol II. El president o presidenta de la Generalitat

Article 67. Elecció, nomenament, estatut personal, cessament i competències

1. El president o presidenta té la més alta representació de la Generalitat i dirigeix l'acció del Govern. També té la representació ordinària de l'Estat a Catalunya.

2. El president o presidenta de la Generalitat és triat pel Parlament d'entre els seus membres. Pot regular-se per llei la limitació de mandats.

3. Si, una vegada transcorreguts dos mesos des de la primera votació d'investidura, cap candidat o candidata és triat, el Parlament queda dissolt automàticament i el president o presidenta de la Generalitat en funcions convoca eleccions de forma immediata, que han de tenir lloc entre quaranta i seixanta dies després de la convocatòria.

4. El president o presidenta de la Generalitat és nomenat pel rei.

5. Una llei del Parlament regula l'estatut personal del president o presidenta de la Generalitat. Als efectes de precedències i protocol a Catalunya, el president o presidenta de la Generalitat té la posició preeminent que li correspon com a representant de la Generalitat i de l'Estat.

6. Com representant ordinari de l'Estat a Catalunya, correspon al president o presidenta:

a) Promulgar, en nom del rei, les lleis, els decrets llei i els decrets legislatius de Catalunya i ordenar la seva publicació.

b) Ordenar la publicació dels nomenaments dels càrrecs institucionals de l'Estat a Catalunya.

c) Sol·licitar la col·laboració a les autoritats de l'Estat que exerceixen funcions públiques en Catalunya.

d) Les altres que determinin les lleis.

7. El president o presidenta de la Generalitat cessa per renovació del Parlament a conseqüència d'unes eleccions, per aprovació d'una moció de censura o denegació d'una qüestió de confiança, per defunció, per dimissió, per incapacitat permanent, física o mental, reconeguda pel Parlament, que l'inhabiliti per a l'exercici del càrrec, i per condemna penal ferma que comporti la inhabilitació per a l'exercici de càrrecs públics.

8. El conseller primer o consellera primera, si n'hi hagués, o el conseller o consellera que determini la llei, supleix i substitueix al president o presidenta de la Generalitat en els casos d'absència, malaltia, cessament per causa d'incapacitat i defunció. La suplència i la substitució no permeten exercir les atribucions del president o presidenta relatives al plantejament d'una qüestió de confiança, la designació i el cessament dels consellers i la dissolució anticipada del Parlament.

9. El president o presidenta de la Generalitat, si no ha nomenat a un conseller primer o consellera primera, pot delegar temporalment funcions executives en un dels consellers.

Capítol III. El Govern i l'Administració de la Generalitat

Secció primera. El Govern

Article 68. Funcions, composició, organització i cessament

1. El Govern és l'òrgan superior col·legiat que dirigeix l'acció política i l'Administració de la Generalitat. Exerceix la funció executiva i la potestat reglamentària d'acord amb el present Estatut i les lleis.

2. El Govern es compon del president o presidenta de la Generalitat, el conseller primer o consellera primera, si escau, i els consellers.

3. Una llei ha de regular l'organització, el funcionament i les atribucions del Govern.

4. El Govern cessa quan ho fa el president o presidenta de la Generalitat.

5. Els actes, les disposicions generals i les normes que emanen del Govern o de la Administració de la Generalitat han de ser publicats en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya. Aquesta publicació és suficient, amb caràcter general, per a l'eficàcia dels actes i l'entrada en vigor de les disposicions generals i les normes.

Article 69. El conseller primer o consellera primera

El president o presidenta de la Generalitat per decret pot nomenar i separar a un conseller primer o consellera primera, de la qual cosa ha de donar compte al Parlament. El conseller primer o consellera primera és membre del Govern. El conseller primer o consellera primera, d'acord amb l'establert per la llei, té funcions pròpies, a més de les delegades pel president o presidenta.

Article 70. Estatut personal dels membres del Govern

1. El president o presidenta de la Generalitat i els consellers, durant els seus mandats i pels actes presumptament delictius comesos en el territori de Catalunya, no poden ser detinguts ni retinguts llevat del cas de delicte flagrant.

2. Correspon al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya decidir sobre la inculpació, el processament i l'enjudiciament del president o presidenta de la

Generalitat i dels consellers. Fora del territori de Catalunya la responsabilitat penal és exigible en els mateixos termes davant la Sala penal del Tribunal Suprem.

Secció segona. L'Administració de la Generalitat

Article 71. Disposicions generals i principis d'organització i funcionament

1. L'Administració de la Generalitat és l'organització que exerceix les funcions executives atribuïdes pel present Estatut a la Generalitat. Té la condició d'administració ordinària d'acord amb el que estableixen el present Estatut i les lleis, sense perjudici de les competències que corresponen a l'Administració local.

2. L'Administració de la Generalitat serveix amb objectivitat els interessos generals i actua amb submissió plena a les lleis i al dret.

3. L'Administració de la Generalitat actua d'acord amb els principis de coordinació i transversalitat, amb la finalitat de garantir la integració de les polítiques públiques.

4. L'Administració de la Generalitat, d'acord amb el principi de transparència, ha de fer pública la informació necessària perquè els ciutadans puguin avaluar la seva gestió.

5. L'Administració de la Generalitat exerceix les seves funcions en el territori d'acord amb els principis de desconcentració i descentralització.

6. Les lleis han de regular l'organització de l'Administració de la Generalitat i han de determinar en tot cas:

- a) Les modalitats de descentralització funcional i les distintes formes de personificació pública i privada que pot adoptar l'Administració de la Generalitat.
- b) Les formes d'organització i de gestió dels serveis públics.

c) L'actuació de l'Administració de la Generalitat en règim de dret privat, així com la participació del sector privat en l'execució de les polítiques públiques i la prestació dels serveis públics.

7. Ha de regular-se per llei l'estatut jurídic del personal al servei de l'Administració de la Generalitat, incloent, en tot cas, el règim d'incompatibilitats, la garantia de formació i actualització dels coneixements i la praxi necessària per a l'exercici de les funcions públiques.

Article 72. Òrgans consultius del Govern

1. La Comissió Jurídica Assessora és l'alt òrgan consultiu del Govern. Una llei del Parlament regula la seva composició i funcions.

2. El Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya és l'òrgan consultiu i d'assessorament del Govern en matèries socioeconòmiques, laborals i ocupacionals. Una llei del Parlament regula la seva composició i funcions.

Capítol IV. Les Relacions entre el Parlament i el Govern

Article 73. Drets i obligacions dels membres del Govern respecte del Parlament

1. El president o presidenta de la Generalitat i els consellers tenen el dret d'assistir a les reunions del Ple i de les comissions parlamentàries i a prendre la paraula.

2. El Parlament pot requerir al Govern i als seus membres la informació que consideri necessària per a l'exercici de les seves funcions. També pot requerir la seva presència en el Ple i en les comissions, en els termes que estableix el Reglament del Parlament.

Article 74. Responsabilitat política del Govern i dels seus membres

1. El president o presidenta de la Generalitat i els consellers responen políticament davant el Parlament de forma solidària, sense perjudici de la responsabilitat directa de cadascun d'ells.

2. La delegació de funcions del president o presidenta de la Generalitat no l'eximeix de la seva responsabilitat política davant el Parlament.

Article 75. Dissolució anticipada del Parlament

El president o presidenta de la Generalitat, prèvia deliberació del Govern i sota la seva exclusiva responsabilitat, pot dissoldre el Parlament. Aquesta facultat no pot ser exercida quan estigui en tràmit una moció de censura i tampoc si no ha transcorregut un any com a mínim des de l'última dissolució per aquest procediment. El decret de dissolució ha d'establir la convocatòria de noves eleccions, que han de tenir lloc entre els quaranta i els seixanta dies següents a la data de publicació del decret en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.

Capítol V. Altres institucions de la Generalitat

Secció primera. El Consell de Garanties Estatutàries

Article 76. Funcions

1. El Consell de Garanties Estatutàries és la institució de la Generalitat que vetlla per l'adequació a aquest Estatut i a la Constitució de les disposicions de la Generalitat en els termes que estableix l'apartat 2.

2. El Consell de Garanties Estatutàries pot dictaminar, en els termes que estableixi la llei, en els casos següents:

- a) L'adequació a la Constitució dels projectes i proposicions de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya abans de la seva aprovació pel Parlament.
- b) L'adequació al present Estatut i a la Constitució dels projectes i les proposicions de llei sotmesos a debat i aprovació del Parlament i dels decrets llei sotmesos a convalidació del Parlament.
- c) L'adequació al present Estatut i a la Constitució dels projectes de decret legislatiu aprovats pel govern.
- d) L'adequació dels projectes i les proposicions de llei i dels projectes de decret legislatiu aprovats pel Govern a l'autonomia local en els termes que garanteix el present Estatut.

3. El Consell de Garanties Estatutàries ha de dictaminar abans de la interposició del recurs d'inconstitucionalitat per part del Parlament o del Govern, abans de la interposició de conflicte de competència pel govern i abans de la interposició de conflicte en defensa de l'autonomia local davant el Tribunal Constitucional.

4. Els dictàmens del Consell de Garanties Estatutàries tenen caràcter vinculant amb relació als projectes de llei i les proposicions de llei del Parlament que desenvolupin o afectin a drets reconeguts pel present Estatut.

Article 77. Composició i funcionament

1. El Consell de Garanties Estatutàries està format per membres nomenats pel president o presidenta de la Generalitat entre juristes de reconeguda competència; dues terceres parts a proposta del Parlament per majoria de tres cinquenes parts dels diputats, i una tercera part és proposada pel Govern.

2. Els membres del Consell de Garanties Estatutàries han de triar entre ells al president o presidenta.

3. Una llei del Parlament regula la composició i el funcionament del Consell de Garanties Estatutàries, l'estatut dels membres i els procediments relatius a l'exercici de les seves funcions. Poden ampliar-se per llei les funcions dictaminadores del Consell de Garanties Estatutàries que estableix el present Estatut sense atribuir-los caràcter vinculant.

4. El Consell de Garanties Estatutàries té autonomia orgànica, funcional i pressupostària d'acord amb la llei.

Secció segona. El Síndic de Greuges

Article 78. Funcions i relacions amb altres institucions anàlogues

1. El Síndic de Greuges té la funció de protegir i defensar els drets i les llibertats reconeguts per la Constitució i el present Estatut. Amb aquesta finalitat supervisa, amb caràcter exclusiu, l'activitat de l'Administració de la Generalitat, la dels organismes públics o privats vinculats o que depenen de la mateixa, la de les empreses privades que gestionen els serveis públics o realitzen activitats d'interès general o universal o activitats equivalents de forma concertada o indirecta i la de la resta de persones amb vincle contractual amb l'Administració de la Generalitat i les entitats públiques dependents d'ella. També supervisa l'activitat de l'Administració local de Catalunya i la dels organismes públics o privats vinculats que depenen de la mateixa.

2. El Síndic de Greuges i el Defensor del Poble col·laboren en l'exercici de les seves funcions.

3. El Síndic de Greuges pot sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries sobre els projectes i les proposicions de llei sotmesos a debat i aprovació del Parlament i dels decrets lleis sotmesos a convalidació del Parlament, quan regulen drets reconeguts pel present Estatut.

4. El Síndic de Greuges pot establir relacions de col·laboració amb els defensors locals de la ciutadania i altres figures anàlogues creades en l'àmbit públic i el privat.

5. Les administracions públiques de Catalunya i les altres entitats i persones que es refereixen a l'apartat 1 tenen l'obligació de cooperar amb el Síndic de Greuges. Han de regular-se per llei les sancions i els mecanismes destinats a garantir el compliment d'aquesta obligació.

Article 79. Designació i estatut del Síndic de Greuges

1. El síndic o síndica de greuges és triat pel Parlament per majoria de les tres cinques parts dels seus membres.

2. El síndic o síndica exerceix les seves funcions amb imparcialitat i independència, és inviolable per les opinions expressades en l'exercici de les seves funcions, és inamovible i només pot ser destituït i suspès per les causes que estableix la llei.

3. Han de regular-se per llei l'estatut personal del Síndic de Greuges, les incompatibilitats, les causes de cessament, l'organització i les atribucions de la institució. El Síndic de Greuges gaudeix d'autonomia reglamentària, organitzativa, funcional i pressupostària d'acord amb les lleis.

Secció tercera. La Sindicatura de Comptes

Article 80. Funcions i relacions amb el Tribunal de Comptes

1. La Sindicatura de Comptes és l'òrgan fiscalizador extern dels comptes, de la gestió econòmica i del control d'eficiència de la Generalitat, dels ens locals i de la resta del sector públic de Catalunya.

2. La Sindicatura de Comptes depèn orgànicament del Parlament, exerceix les seves funcions per delegació del mateix i amb plena autonomia organitzativa, funcional i pressupostària, d'acord amb les lleis.

3. La Sindicatura de Comptes i el Tribunal de Comptes han d'establir les seves relacions de cooperació mitjançant conveni. En aquest conveni han d'establir-se els mecanismes de participació en els procediments jurisdiccionals sobre responsabilitat comptable.

Article 81. Composició, funcionament i estatut personal

1. La Sindicatura de Comptes està formada per síndics designats pel Parlament per majoria de tres cinquenes parts. Els síndics trien entre ells al síndic o síndica major.

2. Han de regular-se per llei l'estatut personal, les incompatibilitats, les causes de cessament, l'organització i el funcionament de la Sindicatura de Comptes.

Secció quarta. Regulació del Consell Audiovisual de Catalunya

Article 82. El Consell Audiovisual de Catalunya

El Consell Audiovisual de Catalunya és l'autoritat reguladora independent en l'àmbit de la comunicació audiovisual pública i privada. El Consell actua amb plena independència del Govern de la Generalitat en l'exercici de les seves funcions. Una llei del Parlament ha d'establir els criteris d'elecció dels seus membres i els seus àmbits específics d'actuació.

Capítol VI. El Govern local

Secció primera. Organització territorial local

Article 83. Organització del govern local de Catalunya

1. Catalunya estructura la seva organització territorial bàsica en municipis i vegueries.
2. L'àmbit supramunicipal està constituït, en tot cas, per les comarques, que ha de regular una llei del Parlament.
3. Els altres ens supramunicipals que creï la Generalitat es fonamenten en la voluntat de col·laboració i associació dels municipis.

Article 84. Competències locals

1. El present Estatut garanteix als municipis un nucli de competències pròpies que han d'ésser exercides per aquestes entitats amb plena autonomia, subjecta només a control de constitucionalitat i de legalitat.

2. Els governs locals de Catalunya tenen en tot cas competències pròpies sobre les següents matèries en els termes que determinin les lleis:

- a) L'ordenació i la gestió del territori, l'urbanisme i la disciplina urbanística i la conservació i el manteniment dels béns de domini públic local.
- b) La planificació, la programació i la gestió d'habitatge públic i la participació en la planificació en sòl municipal de l'habitatge de protecció oficial.
- c) L'ordenació i la prestació de serveis bàsics a la comunitat.
- d) La regulació i la gestió dels equipaments municipals.
- e) La regulació de les condicions de seguretat en les activitats organitzades en espais públics i en els locals de concurrència pública. La coordinació mitjançant la Junta de Seguretat dels diferents cossos i forces presents en el municipi.
- f) La protecció civil i la prevenció d'incendis.
- g) La planificació, l'ordenació i la gestió de l'educació infantil i la participació en el procés de matriculació en els centres públics i concertats del terme municipal, el manteniment i l'aprofitament, fora de l'horari escolar, dels centres públics i el calendari escolar.
- h) La circulació i els serveis de mobilitat i la gestió del transport de viatgers municipal.
- i) La regulació de l'establiment d'autoritzacions i promocions de tot tipus d'activitats econòmiques, especialment les de caràcter comercial, artesanal i turístic i foment de l'ocupació.
- j) La formulació i la gestió de polítiques per a la protecció del medi ambient i el desenvolupament sostenible.
- k) La regulació i la gestió dels equipaments esportius i d'oci i promoció d'activitats.
- l) La regulació de l'establiment d'infraestructures de telecomunicacions i prestació de serveis de telecomunicacions.
- m) La regulació i la prestació dels serveis d'atenció a les persones, dels serveis socials públics d'assistència primària i foment de les polítiques d'acollida dels immigrants.

n) La regulació, la gestió i la vigilància de les activitats i els usos que es porten a terme en les platges, els rius, els llacs i la muntanya.

3. La distribució de les responsabilitats administratives en les matèries a que es refereix l'apartat 2 entre les distintes administracions locals ha de tenir en compte la seva capacitat de gestió i es regeix per les lleis aprovades pel Parlament, pel principi de subsidiarietat, d'acord amb l'establert per la Carta europea de l'autonomia local, pel principi de diferenciació, d'acord amb les característiques que presenta la realitat municipal, i pel principi de suficiència financera.

4. La Generalitat ha de determinar i fixar els mecanismes per al finançament dels nous serveis derivats de l'ampliació de l'espai competencial dels governs locals.

Article 85. El Consell de Governos Locals

El Consell de Governos Locals és l'òrgan de representació de municipis i vegueries en les institucions de la Generalitat. El Consell ha de ser escoltat en la tramitació parlamentària de les iniciatives legislatives que afecten de forma específica a les administracions locals i la tramitació de plans i normes reglamentàries de caràcter idèntic. Una llei del Parlament regula la composició, l'organització i les funcions del Consell de Governos Locals.

Secció segona. El municipi

Article 86. El municipi i l'autonomia municipal

1. El municipi és l'ens local bàsic de l'organització territorial de Catalunya i el mitjà essencial de participació de la comunitat local en els assumptes públics.

2. El govern i l'administració municipals corresponen a l'ajuntament format per l'alcalde o alcaldessa i els edils. Han d'establir-se per llei els requisits que s'han de complir per a l'aplicació del règim de consell obert.

3. El present Estatut garanteix al municipi l'autonomia per a l'exercici de les competències que té encomanades i la defensa dels interessos propis de la col·lectivitat que representa.

4. Els actes i els acords adoptats pels municipis no poden ser objecte de control d'oportunitat per cap altra administració.

5. Correspon a la Generalitat el control de l'adequació a l'ordenament jurídic dels actes i els acords adoptats pels municipis i, si escau, la impugnació davant la jurisdicció contenciosa administrativa, sense perjudici de les accions que l'Estat pugui emprendre en defensa de les seves competències.

6. Els edils són triats pels veïns dels municipis mitjançant sufragi universal, igual, lliure, directe i secret.

7. Les concentracions de població que dintre d'un municipi formen nuclis separats es poden constituir en entitats municipals descentralitzades. La llei ha de garantir-los la descentralització i la capacitat suficients per a portar a terme les activitats i prestar els serveis de llur competència.

Article 87. Principis d'organització i funcionament i potestat normativa

1. Els municipis disposen de plena capacitat d'autoorganització dintre del marc de les disposicions generals establertes per llei en matèria d'organització i funcionament municipal.

2. Els municipis tenen dret a associar-se amb uns altres i a cooperar entre ells i amb altres ens públics per exercir llurs competències, així com per exercir tasques d'interès comú. A aquests efectes, tenen capacitat per establir convenis i crear i participar en mancomunitats, consorcis i associacions, així com adoptar altres formes d'actuació conjunta. Les lleis no pot limitar aquest dret si no és per a garantir l'autonomia dels altres ens que la tenen reconeguda.

3. Els municipis tenen potestat normativa, com expressió del principi democràtic en què es fonamenten, en l'àmbit de les seves competències i en els altres sobre els quals es projecta llur autonomia.

Article 88. Principi de diferenciació

Les lleis que afecten el règim jurídic, orgànic, funcional, competencial i financer dels municipis han de tenir en compte necessàriament les distintes característiques demogràfiques, geogràfiques, funcionals, organitzatives, de dimensió i de capacitat de gestió que tenen.

Article 89. Règim especial del municipi de Barcelona

El municipi de Barcelona disposa d'un règim especial establert per llei del Parlament. L'Ajuntament de Barcelona té iniciativa per a proposar la modificació d'aquest règim especial i, d'acord amb les lleis i el Reglament del Parlament, ha de participar en l'elaboració dels projectes de llei que incideixen en aquest règim especial i ha de ser consultat en la tramitació parlamentària d'altres iniciatives legislatives sobre el seu règim especial.

Secció tercera. La vegueria

Article 90. La vegueria

1. La vegueria és l'àmbit territorial específic per a l'exercici del govern intermunicipal de cooperació local i té personalitat jurídica pròpia. La vegueria també és la divisió territorial adoptada per la Generalitat de Catalunya per a l'organització territorial dels seus serveis.

2. La vegueria, com govern local, té naturalesa territorial i gaudeix d'autonomia per a la gestió dels seus interessos.

Article 91. El consell de vegueria

1. El govern i l'administració autònoma de la vegueria corresponen al Consell de vegueria, format pel president o presidenta i pels consellers de vegueria.

2. El president o presidenta de vegueria és escollit pels consellers de vegueria d'entre els seus membres.

3. Els consells de vegueria substitueixen les diputacions.

4. La creació, modificació i supressió, així com el desenvolupament del règim jurídic de les vegueries, es regulen per llei del Parlament. L'alteració, en el seu cas, dels límits provincials, es produirà conforme al previst en l'article 141.1 de la Constitució.

Secció quarta. La comarca i els altres ens locals supramunicipals

Article 92. La comarca

1. La comarca es configura com entitat local amb personalitat jurídica pròpia i és formada per municipis per a la gestió de competències i serveis locals.
2. La creació, modificació i supressió de les comarques, així com l'establiment del règim jurídic d'aquests ens, es regulen per una llei del Parlament.

Article 93. Els altres ens locals supramunicipals

Els altres ens locals supramunicipals es fonamenten en la voluntat de col·laboració i associació dels municipis i en el reconeixement de les àrees metropolitanes. La creació, modificació i supressió, així com l'establiment del règim jurídic d'aquests ens, es regulen per una llei del Parlament.

Capítol VII. Organització institucional pròpia de Aran

Article 94. Règim jurídic

1. Aran disposa d'un règim jurídic especial establert per llei del Parlament. Per mitjà d'aquest règim es reconeix l'especificitat de l'organització institucional i administrativa d'Aran i es garanteix l'autonomia per ordenar i gestionar els afers públics del seu territori.
2. La institució de Govern d'Aran és el Conselh Generau, que està format pel Síndic, el Plen des Conselhèrs e Conselhères Generaus i la Comission d'Auditors de Compdes. El síndic o sindica és la més alta representació i l'ordinària de la Generalitat a l'Aran.

3. La institució de govern d'Aran és triada mitjançant sufragi universal, igual, lliure, directe i secret, en la forma establerta per la llei.

4. El Conselh Generau té competència en les matèries que determini la llei reguladora del règim especial d'Aran i les altres lleis aprovades pel Parlament i les facultats que la llei li atribueix, especialment, en les actuacions de muntanya. Aran, a través de la seva institució representativa, ha de participar en l'elaboració de les iniciatives legislatives que afecten el seu règim especial.

5. Una llei del Parlament estableix els recursos financers suficients perquè el Conselh Generau pugui prestar els serveis de la seva competència.

Títol III. El Poder Judicial a Catalunya

Capítol I. El Tribunal Superior de Justícia i el Fiscal o la Fiscal superior de Catalunya

Article 95. El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya

1. El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és l'òrgan jurisdiccional que culmina l'organització judicial a Catalunya i és competent, en els termes establerts per la llei orgànica corresponent, per a conèixer dels recursos i dels procediments en els diferents ordres jurisdiccionals i per a tutelar els drets reconeguts pel present Estatut. En tot cas, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és competent en els ordres jurisdiccionals civil, penal, contenciósadministratiu, social i en els altres que es puguin crear en el futur.

2. El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és la darrera instància jurisdiccional de tots els processos judicials iniciats a Catalunya, així com de tots els recursos que es tramiten en el seu àmbit territorial, sigui quin sigui el dret invocat com aplicable, d'acord amb la Llei Orgànica del Poder Judicial i sense

perjudici de la competència reservada al Tribunal Suprem per a la unificació de doctrina.

3. Correspon en exclusiva al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya la unificació de la interpretació del dret de Catalunya.

4. Correspon al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya la resolució dels recursos extraordinaris de revisió que autoritzi la llei contra les resolucions fermes dictades pels òrgans judicials de Catalunya.

5. El president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és el representant de el poder judicial a Catalunya. És nomenat pel rei, a proposta del Consell General del Poder Judicial i amb la participació del Consell de Justícia de Catalunya en els termes que determini la Llei Orgànica del Poder Judicial. El president o presidenta de la Generalitat ordena que es publiqui el seu nomenament en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.

6. Els presidents de sala del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya són nomenats a proposta del Consell General del Poder Judicial i amb la participació del Consell de Justícia de Catalunya en els termes que determini la Llei Orgànica del Poder Judicial.

Article 96. El fiscal o la fiscal superior de Catalunya

1. El fiscal o la fiscal superior és el fiscal en cap o la fiscal en cap del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, representa al Ministeri Fiscal a Catalunya, i serà designat en els termes que estableixi el seu estatut orgànic.

2. El president o presidenta de la Generalitat ordena la publicació del nomenament del fiscal o la fiscal superior de Catalunya en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.

3. El fiscal o la fiscal superior de Catalunya ha d'enviar una còpia de la memòria anual de la Fiscalia del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya al Govern, al Consell de Justícia de Catalunya i al Parlament, i ha de presentar-la davant d'aquest dins dels sis mesos següents al dia que es fa pública.

4. Les funcions del fiscal o la fiscal superior de Catalunya són les que estableix l'Estatut orgànic del Ministeri Fiscal. La Generalitat podrà celebrar convenis amb el Ministeri Fiscal.

Capítol II. El Consell de Justícia de Catalunya

Article 97. El Consell de Justícia de Catalunya

El Consell de Justícia de Catalunya és l'òrgan de govern del poder judicial a Catalunya. Actua com òrgan desconcentrat del Consell General del Poder Judicial, sense perjudici de les competències d'aquest darrer, d'acord amb el que es preveu a la Llei Orgànica del Poder Judicial.

Article 98. Atribucions

1. Les atribucions del Consell de Justícia de Catalunya són les que estableixen el present Estatut, la Llei orgànica del poder judicial, les lleis que aprovi el Parlament i les que, si s'escau, li delegui el Consell General del Poder Judicial.

2. Les atribucions del Consell de Justícia de Catalunya respecte dels òrgans jurisdiccionals situats al territori de Catalunya són, d'acord amb el que es preveu a la Llei Orgànica del Poder Judicial, les següents:

- a) Participar en la designació del president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, així com en la dels presidents de sala d'aquest Tribunal Superior i dels presidents de les audiències provincials.
- b) Proposar al Consell General del Poder Judicial i expedir els nomenaments i els cessaments dels jutges i magistrats incorporats a la carrera judicial temporalment amb funcions d'assistència, suport o substitució, així com determinar la adscripció d'aquests jutges i magistrats als òrgans judicials que requereixin mesures de reforç.
- c) Instruir expedients i, en general, exercir les funcions disciplinàries sobre jutges i magistrats en els termes previstos per les Lleis.
- d) Participar en la planificació de la inspecció de jutjats i tribunals, ordenar, si s'escau, la seva inspecció i vigilància i realitzar propostes en aquest àmbit, atendre les ordres d'inspecció dels jutjats i tribunals que insti el Govern i retre comptes de la resolució i de les mesures adoptades.
- e) Informar sobre els recursos d'alçada interposats contra els acords dels òrgans de govern dels tribunals i jutjats de Catalunya.
- f) Precisar i aplicar, quan s'escaigui, en l'àmbit de Catalunya, els reglaments del Consell General del Poder Judicial.
- g) Informar sobre les propostes de revisió, delimitació i modificació de les demarcacions territorials dels òrgans jurisdiccionals i sobre les propostes de creació de seccions i jutjats.
- h) Presentar una memòria anual al Parlament sobre l'estat i el funcionament de l'Administració de justícia a Catalunya.
- i) Totes les funcions que li atribueixin la Llei orgànica del poder judicial i les lleis del Parlament, i les que li delegui el Consell General del Poder Judicial.

3. Les resolucions del Consell de Justícia de Catalunya en matèria de nomenaments, autoritzacions, llicències i permisos han de adoptar-se d'acord amb els criteris aprovats pel Consell General del Poder Judicial.

4. El Consell de Justícia de Catalunya, a través del seu president o presidenta, ha de comunicar al Consell General del Poder Judicial les resolucions que dicti i les iniciatives que emprengui i ha de facilitar la informació que li sigui demanada.

Article 99. Composició, organització i funcionament

1. El Consell de Justícia de Catalunya està integrat pel president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, que el presideix, i pels membres que es nomenin d'acord amb el previst per la Llei Orgànica del Poder Judicial, entre jutges, magistrats, fiscals o juristes de reconegut prestigi. El Parlament de Catalunya designa els membres del Consell que determini la Llei Orgànica del Poder Judicial.

2. El Consell de Justícia de Catalunya aprova el seu reglament intern d'organització i funcionament, d'acord amb la normativa aplicable.

Article 100. Control dels actes del Consell de Justícia de Catalunya

1. Els actes del Consell de Justícia de Catalunya seran recurribles en alçada davant el Consell General del Poder Judicial, tret que hagin estat dictats en l'exercici de competències pròpies de la Comunitat Autònoma.

2. Els actes del Consell de Justícia de Catalunya que no siguin impugnables en alçada davant el Consell General del Poder Judicial poden impugnar-se jurisdiccionalment en els termes establerts en les Lleis.

Capítol III. Competències de la Generalitat sobre l'Administració de Justícia

Article 101. Oposicions i concursos

1. La Generalitat proposa al Govern de l'Estat, al Consell General del Poder Judicial o al Consell de Justícia de Catalunya, segons correspongui, la convocatòria d'oposicions i concursos per a cobrir les places vacants de magistrats, jutges i fiscals a Catalunya.

2. El Consell de Justícia de Catalunya convoca els concursos per a cobrir places vacants de jutges, magistrats i fiscals a Catalunya en els termes establerts en la Llei Orgànica del Poder Judicial.

3. Les proves dels concursos i les oposicions regulats pel present article, quan se celebrin a Catalunya, podran realitzar-se en qualsevol de les dues llengües oficials a elecció del candidat.

Article 102. Requisits del personal judicial i de la resta del personal al servei de l'Administració de justícia a Catalunya (3)

1. Els magistrats, jutges o fiscals que ocupin una plaça en Catalunya hauran d'acreditar un coneixement adequat i suficient del català per fer efectius els drets lingüístics dels ciutadans en la forma i amb l'abast que determini la llei.

2. Els magistrats, jutges i fiscals que ocupin una plaça a Catalunya han d'acreditar un coneixement suficient del dret propi de Catalunya en la forma i amb l'abast que determini la llei.

3. En tot cas el coneixement suficient de la llengua i del dret propis es valorarà específicament i singular per a obtenir plaça en els corresponents concursos de trasllat.

4. El personal al servei de l'Administració de justícia i de la Fiscalia a Catalunya ha d'acreditar un coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials que els fa aptes per a exercir les funcions pròpies del seu càrrec o lloc de treball.

Article 103. Mitjans personals

1. Correspon a la Generalitat la competència normativa sobre el personal no judicial al servei de l'Administració de Justícia, dins del respecte a l'estatut jurídic d'aquest personal establert per la Llei Orgànica del Poder Judicial. En aquests termes, aquesta competència de la Generalitat inclou la regulació de:

- a) L'organització d'aquest personal en cossos i escales.
- b) El procés de selecció.
- c) La promoció interna, la formació inicial i la formació continuada.
- d) La provisió de destinacions i ascensos.
- e) Les situacions administratives.
- f) El règim de retribucions.
- g) La jornada laboral i l'horari de treball.
- h) L'ordenació de l'activitat professional i les funcions.
- i) Les llicències, els permisos, les vacances i les incompatibilitats.
- j) El registre de personal.
- k) El règim disciplinari.

2. En els mateixos termes de l'apartat 1, correspon a la Generalitat la competència executiva i de gestió en matèria de personal no judicial al servei de l'Administració de Justícia. Aquesta competència inclou:

- a) Aprovar l'oferta d'ocupació pública.
- b) Convocar i resoldre tots els processos de selecció, i l'adscripció als llocs de treball.

- c) Nomenar als funcionaris que superin els processos selectius.
- d) Impartir la formació, prèvia i continuada.
- e) Elaborar les relacions de llocs de treball.
- f) Convocar i resoldre tots els processos de provisió de llocs de treball.
- g) Convocar i resoldre tots els processos de promoció interna.
- h) Gestionar el Registre de Personal, coordinat amb l'estatal.
- i) Efectuar tota la gestió d'aquest personal, en aplicació del seu règim estatutari i retributiu.
- j) Exercir la potestat disciplinària i imposar les sancions que procedeixi, inclosa la separació del servei.
- k) Exercir totes les altres funcions que siguin necessàries per garantir una gestió eficaç i eficient dels recursos humans al servei de l'Administració de justícia.

3. Dintre del marc establert per la Llei Orgànica del Poder Judicial, per llei del Parlament poden crear-se, si s'escau, cossos de funcionaris al servei de l'Administració de justícia, que depenen de la funció pública de la Generalitat.

4. La Generalitat disposa de competència exclusiva sobre el personal laboral al servei de l'Administració de justícia.

Article 104. Mitjans materials

1. Corresponen a la Generalitat els mitjans materials de l'Administració de justícia a Catalunya. Aquesta competència inclou en tot cas:

- a) La construcció i la reforma dels edificis judicials i de la fiscalia.
- b) La provisió de béns mobles i materials per a les dependències judicials i fiscals.
- c) La configuració, la implantació i el manteniment de sistemes informàtics i de comunicació, sense perjudici de les competències de coordinació i homologació que corresponen a l'Estat per garantir la compatibilitat del sistema.

- d) La gestió i la custòdia dels arxius, de les peces de convicció i dels efectes intervinguts, en tot allò que no tingui naturalesa jurisdiccional.
- e) La participació en la gestió dels comptes de dipòsits i consignacions judicials i dels seus rendiments. Tenint en compte el volum de l'activitat judicial desenvolupada a la Comunitat Autònoma i el cost efectiu dels serveis.
- f) La gestió, la liquidació i la recaptació de les taxes judicials que estableixi la Generalitat en l'àmbit de les seves competències.

Article 105. Oficina judicial i institucions i serveis de suport

Correspon a la Generalitat, d'acord amb la Llei Orgànica del Poder Judicial, determinar la creació, el disseny, l'organització, la dotació i la gestió de les oficines judicials i dels òrgans i serveis de suport als òrgans jurisdiccionals, incloent-hi la regulació de les institucions, els instituts i els serveis de medicina forense i de toxicologia.

Article 106. Justícia gratuïta. Procediments de mediació i conciliació

1. Correspon a la Generalitat la competència per a ordenar els serveis de justícia gratuïta i d'orientació jurídica gratuïta.
2. La Generalitat pot establir els instruments i procediments de mediació i conciliació en la resolució de conflictes en les matèries de la seva competència.

Article 107. Demarcació, planta i capitalitat judicials

1. El Govern de la Generalitat, almenys cada cinc anys, previ informe del Consell de Justícia de Catalunya, ha de proposar al Govern de l'Estat la determinació i la revisió de la demarcació i la planta judicials a Catalunya. Aquesta proposta, que és preceptiva, haurà d'acompanyar al projecte de llei que el Govern envii a les Corts Generals.

2. La creació de seccions i jutjats i les modificacions de la planta judicial que no comportin reforma legislativa, corresponen al Govern de la Generalitat, previ informe del Consell de Justícia de Catalunya. (4)

3. La capitalitat de les demarcacions judicials és fixada per una llei del Parlament.

Article 108. Justícia de pau i de proximitat

1. La Generalitat té competència sobre la justícia de pau en els termes que estableixi la Llei Orgànica del Poder Judicial. En aquests mateixos termes correspon al Consell de Justícia de Catalunya el nomenament dels jutges. La Generalitat també es fa càrrec de les seves indemnitzacions i és la competent per a la provisió dels mitjans necessaris per a l'exercici de les seves funcions. Li correspon també la creació de les secretaries i la seva provisió.

2. La Generalitat en les poblacions que es determini i d'acord amb l'establert per la Llei orgànica del poder judicial, podrà instar l'establiment d'un sistema de justícia de proximitat que tingui per objectiu resoldre conflictes menors amb celeritat i eficàcia.

Article 109. Clàusula subrogatòria

La Generalitat exerceix, a més de les competències expressament atribuïdes per aquest Estatut, totes les atribucions i facultats que la Llei orgànica del poder judicial reconeix al Govern de l'Estat en relació amb l'Administració de justícia a Catalunya.

Títol IV. De les competències

Capítol I. Tipologia de les competències

Article 110. Competències exclusives

1. Correspon a la Generalitat, en l'àmbit de les seves competències exclusives, de manera íntegra la potestat legislativa, la potestat reglamentària i la funció executiva. Correspon únicament a la Generalitat l'exercici d'aquestes potestats i funcions, mitjançant les quals pot establir polítiques pròpies.

2. El dret català, en matèria de les competències exclusives de la Generalitat, és el dret aplicable en el seu territori amb preferència sobre qualsevol altre.

Article 111. Competències compartides

En les matèries que l'Estatut atribueix a la Generalitat de forma compartida amb l'Estat, correspon a la Generalitat la potestat legislativa, la potestat reglamentària i la funció executiva, en el marc de les bases que fixi l'Estat com a principis o mínim comú normatiu en normes amb rang de llei, llevat dels supòsits que es determinin d'acord amb la Constitució i el present Estatut. En l'exercici d'aquestes competències, la Generalitat pot establir polítiques pròpies. El Parlament ha de concretar per mitjà d'una llei aquelles previsions bàsiques.

Article 112. Competències executives

Correspon a la Generalitat, en l'àmbit de les seves competències executives, la potestat reglamentària, que comprèn l'aprovació de disposicions per a l'execució de la normativa de l'Estat, i també la funció executiva que, en tot cas, inclou la potestat d'organització de la seva pròpia administració i, en general, totes aquelles funcions i activitats que l'ordenament atribueix a l'Administració pública.

Article 113. Competències de la Generalitat i normativa de la Unió Europea

Correspon a la Generalitat el desplegament, l'aplicació i l'execució de la normativa de la Unió Europea quan afecti a l'àmbit de les seves competències, en els termes que estableix el títol V.

Article 114. Activitat de foment

1. Correspon a la Generalitat, en les matèries de la seva competència, l'exercici de l'activitat de foment. Amb aquesta finalitat, la Generalitat pot atorgar subvencions amb càrrec a fons propis.

2. Correspon a la Generalitat, en les matèries de la seva competència exclusiva, l'especificació dels objectius als que es destinen les subvencions estatals i comunitàries europees territorialitzables, així com la regulació de les condicions d'atorgament i la gestió, que inclou la seva tramitació i concessió.

3. Correspon a la Generalitat, en les matèries de competència compartida, precisar normativament els objectius als quals es destinen les subvencions estatals i comunitàries europees territorialitzables, i també completar la regulació de les condicions d'atorgament i tota la gestió, incloent-hi la tramitació i la concessió.

4 . Correspon a la Generalitat, en les matèries de competència executiva, la gestió de les subvencions estatals i comunitàries europees territorialitzables, incloent-hi la tramitació i la concessió.

5. La Generalitat participa en la determinació del caràcter no territorialitzable de les subvencions estatals i comunitàries. Així mateix participa, en els termes que fixi l'Estat, en la seva gestió i tramitació.

Article 115. Abast territorial i efectes de les competències

1. L'àmbit material de les competències de la Generalitat està referit al territori de Catalunya, llevat dels supòsits a què fan referència expressament aquest Estatut i altres disposicions legals que estableixen l'eficàcia jurídica extraterritorial de les disposicions i els actes de la Generalitat.

2. La Generalitat, en els casos en què l'objecte de les seves competències té un abast territorial superior al del territori de Catalunya, exerceix les seves competències sobre la part d'aquest objecte situada al seu territori, sens perjudici dels instruments de col·laboració que s'estableixin amb altres ens territorials o, subsidiàriament, de la coordinació per l'Estat de les Comunitats Autònomes afectades.

CAPÍTOL II. Les matèries de les competències

Article 116. Agricultura, ramaderia i aprofitaments forestals

1. Correspon a la Generalitat, respectant el que estableix l'Estat en l'exercici de les competències que li atribueix l'article 149.1.13 i 16 de la Constitució, la competència exclusiva en matèria d'agricultura i ramaderia, llevat del que especifica l'apartat 2. Aquesta competència inclou en tot cas:

- a) La regulació i el desenvolupament de l'agricultura, la ramaderia i el sector agroalimentari.
- b) La regulació i l'execució sobre la qualitat, la traçabilitat i les condicions dels productes agrícoles i ramaders, així com la lluita contra els fraus en l'àmbit de la producció i la comercialització agroalimentàries.
- c) La regulació de la participació de les organitzacions agràries i ramaderes i de les cambres agràries en organismes públics.

d) La sanitat vegetal i animal quan no tingui efectes sobre la salut humana, i la protecció dels animals.

e) Les llavors i els planters, especialment tot allò relacionat amb els organismes genèticament modificats.

f) La regulació dels processos de producció, explotacions, estructures agràries i llur règim jurídic.

g) El desenvolupament integral i la protecció del món rural.

h) La recerca, el desenvolupament, la transferència tecnològica, la innovació de les explotacions i les empreses agràries i alimentàries i la formació en aquestes matèries.

i) Les fires i els certàmens agrícoles, forestals i ramaders.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre:

a) la planificació de l'agricultura i la ramaderia i el sector agroalimentari.

b) La regulació i el règim d'intervenció administrativa i d'usos dels monts, dels aprofitaments i els serveis forestals i de les vies pecuàries de Catalunya.

Article 117. Aigües i obres hidràuliques

1. Correspon a la Generalitat, en matèria d'aigües que pertanyin a conques hidrogràfiques intracomunitàries, la competència exclusiva que inclou en tot cas:

a) L'ordenació administrativa, la planificació i la gestió de l'aigua, superficial i

subterrània, dels usos i els aprofitaments hidràulics, i també de les obres hidràuliques que no estiguin qualificades d'interès general.

b) La planificació i l'adopció de mesures i instruments específics de gestió i protecció dels recursos hídrics i dels ecosistemes aquàtics i terrestres vinculats a l'aigua.

c) Les mesures extraordinàries en cas de necessitat per a garantir el subministrament d'aigua.

d) L'organització de l'administració hidràulica de Catalunya, incloent-hi la participació dels usuaris.

e) La regulació i l'execució de les actuacions relacionades amb la concentració parcel·lària i a les obres de regatge.

2. La Generalitat, en els termes en què es disposa a la legislació estatal, assumeix competències executives sobre el domini públic hidràulic i les obres d'interès general. En aquests mateixos termes, li correspon la participació en la planificació i la programació de les obres d'interès general.

3. La Generalitat participa en la planificació hidrològica i en els òrgans de gestió estatals dels recursos hídrics i dels aprofitaments hidràulics que pertanyin a conques hidrogràfiques intercomunitàries. Correspon a la Generalitat, dins del seu àmbit territorial, la competència executiva sobre:

a) L'adopció de mesures addicionals de protecció i sanejament dels recursos hídrics i dels ecosistemes aquàtics

b) L'execució i l'explotació de les obres de titularitat estatal, quan així s'acordi mitjançant conveni.

c) Les facultats de policia del domini hidràulic atribuïdes per la legislació estatal.

4. La Generalitat ha d'emetre un informe preceptiu per a qualsevol proposta de transvasament de conques que impliqui la modificació dels recursos hídrics del seu àmbit territorial.

5. La Generalitat participa en la planificació hidrològica dels recursos hídrics i dels aprofitaments hidràulics que passin per Catalunya o que hi fineixin provinents de territoris de fora de l'àmbit estatal espanyol d'acord amb els mecanismes que estableix el títol V i participarà en la seva execució en els termes previstos per la legislació estatal.

Article 118. Associacions i fundacions

1. Correspon a la Generalitat, respectant les condicions bàsiques establertes per l'Estat per a garantir la igualtat en l'exercici del dret i la reserva de llei orgànica, la competència exclusiva sobre el règim jurídic de les associacions que desenvolupin majoritàriament les seves funcions a Catalunya. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La regulació de les modalitats d'associació, de la seva denominació, de les finalitats, dels requisits de constitució, modificació, extinció i liquidació, del contingut dels estatuts, dels òrgans de govern, dels drets i deures dels associats, de les obligacions de les associacions i de les associacions de caràcter especial.

b) La determinació i el règim d'aplicació dels beneficis fiscals de les associacions establerts en la normativa tributària, i també la declaració d'utilitat pública, el contingut i els requisits per a la seva obtenció.

c) El registre d'associacions.

2. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre el règim jurídic de les fundacions que desenvolupin majoritàriament les seves funcions a Catalunya. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La regulació de les modalitats de fundació, de la seva denominació, les finalitats i els beneficiaris de la finalitat fundacional; de la capacitat per a fundar; dels requisits de constitució, modificació, extinció i liquidació; dels estatuts; de la dotació i el règim de la fundació en procés de formació; del patronat i el protectorat, i del patrimoni i el règim econòmic i financer.

b) La determinació i el règim d'aplicació dels beneficis fiscals de les fundacions establerts en la normativa tributària.

c) El registre de fundacions.

3. Correspon a la Generalitat la fixació dels criteris, la regulació de les condicions, l'execució i el control de les ajudes públiques a les associacions i les fundacions.

Article 119. Caça, pesca, activitats marítimes i ordenació del sector pesquer

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de caça i pesca fluvial, que inclou en tot cas:

a) La planificació i la regulació.

b) La regulació del règim d'intervenció administrativa de la caça i la pesca, de la vigilància i dels aprofitaments cinegètics i piscícoles.

2. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de pesca marítima i recreativa en aigües interiors, i també la regulació i la gestió dels

recursos pesquers i la delimitació d'espais protegits.

3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'activitats marítimes en aigües interiors, que inclou en tot cas:

a) La regulació i la gestió del marisqueig i l'aqüicultura i l'establiment de les condicions per a practicar-los, i també la regulació i la gestió dels recursos.

b) La regulació i la gestió de les instal·lacions destinades a aquestes activitats.

c) El busseig professional.

d) La formació i les titulacions en matèria d'activitats d'esbarjo.

3. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria d'ordenació del sector pesquer. Aquesta competència inclou, en tot cas, l'ordenació i les mesures administratives d'execució relatives a les condicions professionals per a la pràctica de la pesca; la construcció, la seguretat i el registre oficial de vaixells; les confraries de pescadors, i les llotges de contractació.

Article 120. Caixes d'estalvi

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya, la competència exclusiva sobre la regulació de llur organització, respectant l'establert per l'Estat en l'exercici de les competències que li atribueixen els articles 149.1.11 i 149.1.13 de la Constitució. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La determinació de llurs òrgans rectors i de la manera en què els diversos interessos socials hi han d'estar representats.

b) L'estatut jurídic dels membres dels òrgans rectors i dels altres càrrecs de les caixes d'estalvi.

c) El règim jurídic de la creació, la fusió, la liquidació i el registre.

d) L'exercici de les potestats administratives amb relació amb les fundacions que creïn.

e) La regulació de les agrupacions de caixes d'estalvis amb seu social a Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat, en matèria de caixes d'estalvi amb domicili a Catalunya, la competència compartida sobre l'activitat financera d'acord amb els principis, regles i estàndards mínims que estableixin les bases estatals, que inclou, en tot cas, la regulació de la distribució dels excedents i de l'obra social de les caixes. Així mateix, la Generalitat efectuarà el seguiment del procés d'emissió i distribució de quotes participatives, llevat dels aspectes relatius al règim d'ofertes públiques de venda o subscripció de valors i admissió a negociació, a l'estabilitat financera i a la solvència.

3. Correspon a la Generalitat, en matèria de caixes d'estalvi amb domicili a Catalunya, la competència compartida sobre disciplina, inspecció i sanció de les caixes. Aquesta competència inclou, en tot cas, l'establiment d'infraccions i sancions addicionals en matèries de la seva competència.

4. La Generalitat, d'acord amb el que es preveu a la legislació estatal, col·labora en les activitats d'inspecció i sanció que el Ministeri d'Economia i Hisenda i el Banc d'Espanya exerceixen sobre les caixes d'estalvi amb domicili a Catalunya.

Article 121. Comerç i fires

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de comerç i fires, que inclou la regulació de l'activitat firal no internacional i l'ordenació administrativa de l'activitat comercial, la qual alhora inclou en tot cas:

a) La determinació de les condicions administratives necessàries per a exercir-la, la dels llocs i els establiments on s'exerceix, i l'ordenació administrativa del comerç electrònic o del comerç per qualsevol altre mitjà.

b) La regulació administrativa de totes les modalitats de venda i formes de prestació de l'activitat comercial, i també de les vendes promocionals i de la venda a pèrdua.

c) La regulació dels horaris comercials respectant en el seu exercici el principi constitucional d'unitat de mercat.

d) La classificació i la planificació territorial dels equipaments comercials i la regulació dels requisits i del règim d'instal·lació, ampliació i canvi d'activitat dels establiments.

e) El desenvolupament i l'execució de les normes i els estàndards de qualitat relacionats amb l'activitat comercial.

f) L'adopció de mesures de policia administrativa amb relació a la disciplina de mercat.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de fires internacionals celebrades a Catalunya, que inclou en tot cas:

a) L'activitat d'autorització i declaració de la fira internacional.

- b) La promoció, la gestió i la coordinació.
 - c) L'activitat inspectora, l'avaluació i la rendició de comptes.
 - d) L'establiment de la reglamentació interna.
 - e) El nomenament d'un delegat o delegada en els òrgans de direcció de cada fira.
3. La Generalitat col·labora amb l'Estat en l'establiment del calendari de fires internacionals.

Article 122. Consultes populars

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva per a l'establiment del règim jurídic, les modalitats, el procediment, l'acompliment i la convocatòria per la mateixa Generalitat o pels ens locals en l'àmbit de llurs competències d'enquestes, audiències públiques, fòrums de participació i qualsevol altre instrument de consulta popular, llevat del que es preveu en l'article 149.1.32 de la Constitució.

Article 123. Consum

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de consum, que inclou en tot cas:

- a) La defensa dels drets dels consumidors i els usuaris, proclamats per l'article 28, i l'establiment i l'aplicació dels procediments administratius de queixa i reclamació.
- b) La regulació i el foment de les associacions dels consumidors i els usuaris i llur participació en els procediments i assumptes que les afectin.

c) La regulació dels òrgans i els procediments de mediació en matèria de consum.

d) La formació i l'educació en el consum.

e) La regulació de la informació en matèria de consumidors i usuaris.

Article 124. Cooperatives i economia social

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de cooperatives.

2. La competència a què es refereix l'apartat 1 inclou l'organització i el funcionament de les cooperatives, les quals alhora inclouen en tot cas:

a) La definició, la denominació i la classificació.

b) Els criteris sobre fixació del domicili.

c) Els criteris rectors d'actuació.

d) Els requisits de constitució, modificació dels estatuts socials, fusió, escissió, transformació, dissolució i liquidació.

e) La qualificació, la inscripció i la certificació en el registre corresponent.

f) Els drets i deures dels socis.

g) El règim econòmic i la documentació social.

h) La conciliació i la mediació.

i) Els grups cooperatius i les formes de col·laboració econòmica de les cooperatives.

3. La competència a què es refereix l'apartat 1 inclou en tot cas la regulació i el foment del moviment cooperatiu, especialment per a promoure les formes de participació en l'empresa, l'accés dels treballadors als mitjans de producció i la cohesió social i territorial. La regulació i el foment del moviment cooperatiu inclouen:

a) La regulació de l'associacionisme cooperatiu.

b) L'ensenyament i la formació cooperatives.

c) La fixació dels criteris, la regulació de les condicions, l'execució i el control de les ajudes públiques al món cooperatiu.

4. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre el foment i l'ordenació del sector de l'economia social

Article 125. Corporacions de dret públic i professions titulades

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de col·legis professionals, acadèmies, cambres agràries, cambres de comerç, d'indústria i de navegació i altres corporacions de dret públic representatives d'interessos econòmics i professionals, la competència exclusiva llevat del que es preveu en els apartats 2 i 3 del present article. Aquesta competència, respectant el que es disposa en els articles 36 i 139 de la Constitució, inclou en tot cas:

a) La regulació de l'organització interna, del funcionament i del règim econòmic, pressupostari i comptable, i també del règim de col·legiació i adscripció, dels drets i deures de llurs membres i del règim disciplinari.

b) La creació i l'atribució de funcions.

c) La tutela administrativa.

d) El sistema i procediment electorals aplicables a l'elecció dels membres de les corporacions.

e) La determinació de l'àmbit territorial i la possible agrupació dins de Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre la definició de les corporacions a que es refereix l'apartat 1 i sobre els requisits per a la seva creació i per a ser-ne membre.

3. Les cambres de comerç, indústria i navegació, amb l'acord previ de la Generalitat amb l'Estat, poden desenvolupar funcions de comerç exterior i destinar-hi recursos camerals.

4. Correspon a la Generalitat, respectant les normes generals sobre titulacions acadèmiques i professionals i el que es disposa en els articles 36 i 139 de la Constitució, la competència exclusiva sobre l'exercici de les professions titulades, que inclou en tot cas:

a) La determinació dels requisits i les condicions d'exercici de les professions titulades.

b) L'establiment dels drets i les obligacions dels professionals titulats i del règim d'incompatibilitats.

c) La regulació de les garanties administratives davant de l'intrusisme i de les

actuacions irregulars.

d) El règim disciplinari de l'exercici de les professions titulades.

Article 126. Crèdit, banca, assegurances i mutualitats no integrades al sistema de seguretat social

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre l'estructura, l'organització i el funcionament de les mutualitats de previsió social no integrades al sistema de seguretat social.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre l'estructura, l'organització i el funcionament de les entitats de crèdit que no siguin caixes d'estalvi, de les cooperatives de crèdit i de les entitats gestores de plans i fons de pensions i de les entitats físiques i jurídiques que actuen en el mercat assegurador a les quals no fa referència l'apartat 1, d'acord amb els principis, regles i estàndards mínims fixats en les bases estatals.

3. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre l'activitat de les entitats a què fan referència els apartats 1 i 2. Aquesta competència inclou els actes d'execució reglats que li atribueixi la legislació estatal.

4. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre disciplina, inspecció i sanció de les entitats que a què fa referència l'apartat 2.

Article 127. Cultura

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de cultura. Aquesta competència exclusiva comprèn en tot cas:

a) Les activitats artístiques i culturals que es porten a terme a Catalunya que

inclouen:

Primer. Les mesures relatives a la producció, distribució de llibres i publicacions periòdiques en qualsevol suport, i també la gestió del dipòsit legal i l'atorgament dels codis d'identificació.

Segon. La regulació i la inspecció de les sales d'exhibició cinematogràfica, les mesures de protecció de la indústria cinematogràfica i el control i la concessió de llicències de doblatge a les empreses distribuïdores amb domicili a Catalunya.

Tercer. La qualificació de les pel·lícules i els materials audiovisuals en funció de l'edat i dels valors culturals.

Quart. La promoció, la planificació, la construcció i la gestió d'equipaments culturals situats a Catalunya.

Cinquè. L'establiment de mesures fiscals d'incentivació de les activitats culturals en els tributs sobre els quals la Generalitat tingui competències normatives.

b) El patrimoni cultural de Catalunya, que inclou en tot cas:

Primer. La regulació i l'execució de mesures destinades a garantir l'enriquiment i la difusió del patrimoni cultural de Catalunya i a facilitar-hi l'accés.

Segon. La inspecció, inventari i restauració del patrimoni arquitectònic, arqueològic, científic, tècnic, històric, artístic, etnològic i cultural en general.

Tercer. L'establiment del règim jurídic de les actuacions sobre béns mobles i immobles integrants del patrimoni cultural de Catalunya, i la determinació del règim jurídic dels béns immobles, i també la declaració i la gestió d'aquests béns, llevat d'aquells que són de titularitat estatal.

Quart. La protecció del patrimoni cultural de Catalunya, que inclou la conservació, la reparació, el règim de vigilància i el control dels béns, sens perjudici de la competència estatal per a la defensa dels béns integrants d'aquest patrimoni contra l'exportació i l'espoliació.

c) Els arxius, les biblioteques, els museus i els altres centres de dipòsit cultural que no són de titularitat estatal, que inclou en tot cas:

Primer. La creació, la gestió, la protecció i l'establiment del règim jurídic dels centres que integren el sistema d'arxius i el sistema bibliotecari, dels museus i dels altres centres de dipòsit cultural.

Segon. L'establiment del règim jurídic dels béns documentals, bibliogràfics i culturals que hi estan dipositats.

Tercer. La conservació i la recuperació dels béns que integren el patrimoni documental i bibliogràfic català.

d) Els fons propis de Catalunya ubicats en l'Arxiu de la Corona d'Aragó o Arxiu Reial de Barcelona. Per a la gestió eficaç dels fons propis i dels compartits amb altres territoris de la Corona d'Aragó, la Generalitat ha de col·laborar amb les altres Comunitats Autònomes representatives d'aquests territoris i amb l'Estat, a través de mecanismes que s'estableixin de mutu acord.

e) El foment de la cultura, amb relació al qual inclou:

Primer. El foment i la difusió de la creació i la producció teatrals, musicals, audiovisuals, literàries, de dansa, de circ i d'arts combinades dutes a terme a Catalunya.

Segon. La promoció i la difusió del patrimoni cultural, artístic i monumental i dels centres de dipòsit cultural de Catalunya.

Tercer. La projecció internacional de la cultura catalana.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva sobre els arxius, les biblioteques, els museus i els centres de dipòsit cultural de titularitat estatal situats a Catalunya, la gestió de la qual no es reservi expressament l'Estat, que inclou, en tot cas, la regulació del funcionament, l'organització i el règim de personal.

3. En les actuacions que l'Estat faci a Catalunya en matèria d'inversió en béns i equipaments culturals es requereix l'acord previ amb la Generalitat. En el cas de les activitats que l'Estat porti a terme amb relació a la projecció internacional de la cultura catalana, els Governos de l'Estat i de la Generalitat articularan fórmules de col·laboració i cooperació mútues d'acord amb el que es preveu al títol V d'aquest Estatut.

Article 128. Denominacions i indicacions geogràfiques i de qualitat

1. Correspon a la Generalitat, respectant el que es disposa a l'article 149.1.13 de la Constitució, la competència exclusiva sobre denominacions d'origen i altres mencions de qualitat, que inclou el règim jurídic de creació i funcionament, el qual alhora inclou:

a) La determinació dels possibles nivells de protecció dels productes i llur règim i condicions, i també els drets i les obligacions que en deriven.

b) El règim de titularitat de les denominacions, respectant la legislació de propietat industrial.

c) La regulació de les formes i les condicions de producció i comercialització dels

corresponents productes, i el règim sancionador aplicable.

d) El règim de l'organització administrativa de la denominació d'origen o menció de qualitat, referida tant a la gestió com al control de la producció i la comercialització.

2. La competència a què fa referència l'apartat 1 inclou el reconeixement de les denominacions o les indicacions, l'aprovació de llurs normes reguladores i totes les facultats administratives de gestió i control sobre l'actuació de les denominacions o les indicacions, especialment les que deriven de l'eventual tutela administrativa sobre els òrgans de la denominació i de l'exercici de la potestat sancionadora per infraccions del règim de la denominació.

3. La Generalitat, en el supòsit que el territori d'una denominació superi els límits de Catalunya, exerceix les facultats de gestió i control sobre les actuacions dels òrgans de la denominació relatives a terrenys i instal·lacions situats a Catalunya en els termes que determinin les lleis. La Generalitat participa en els òrgans de la denominació i en l'exercici de les seves facultats de gestió.

4. La Generalitat exerceix sobre el seu territori les obligacions de protecció derivades del reconeixement per la mateixa Generalitat d'una denominació d'origen o d'una indicació geogràfica protegida. Les autoritats corresponents col·laboren en la protecció de les denominacions i de les indicacions geogràfiques i de qualitat catalanes fora del territori de Catalunya i davant les corresponents institucions de protecció europees i internacionals.

Article 129. Dret civil

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de dret civil, amb l'excepció de les matèries que l'article 149.1.8 de la Constitució atribueix en tot cas a l'Estat. Aquesta competència inclou la determinació del sistema de fonts del dret civil de Catalunya.

Article 130. Dret processal

Correspon a la Generalitat dictar les normes processals específiques que derivin de les particularitats del dret substantiu de Catalunya.

Article 131. Educació

[pendent]

Article 132. Emergències i protecció civil

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de protecció civil, que inclou, en tot cas, la regulació, la planificació i l'execució de mesures relatives a les emergències i la seguretat civil, així com la direcció i coordinació dels serveis de protecció civil, que inclouen els serveis de prevenció i extinció d'incendis, sens perjudici de les facultats dels governs locals en aquesta matèria i respectant el que l'Estat estableixi en l'exercici de les seves competències en matèria de seguretat pública.

2. La Generalitat, en els casos relatius a emergències i protecció civil d'abast superior a Catalunya, ha de promoure mecanismes de col·laboració amb altres comunitats autònomes i amb l'Estat.

3. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de salvament marítim en els termes que determini la legislació de l'Estat.

4. La Generalitat participa en l'execució en matèria de seguretat nuclear en els termes que s'acordin en els convenis subscrits a l'efecte i, si escau, en les lleis.

Article 133 . Energia i mines

1. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria d'energia.

Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La regulació de les activitats de producció, emmagatzematge i transport d'energia, l'atorgament de les autoritzacions de les instal·lacions que transcorrin íntegrament pel territori de Catalunya i, en els termes previstos en la legislació estatal, l'exercici de les activitats d'inspecció i control de les instal·lacions existents a Catalunya.

b) La regulació de l'activitat de distribució d'energia que es porti a terme a Catalunya, l'atorgament de les autoritzacions de les instal·lacions corresponents i l'exercici de les activitats d'inspecció i control de totes les instal·lacions existents a Catalunya

c) El desenvolupament de les normes complementàries de qualitat dels serveis de subministrament d'energia.

d) El foment i la gestió de les energies renovables i de l'eficiència energètica.

2. La Generalitat participa mitjançant l'emissió d'un informe previ en el procediment d'atorgament de l'autorització de les instal·lacions de producció i transport d'energia que superin el territori de Catalunya o quan l'energia sigui objecte d'aprofitament fora d'aquest territori.

3. La Generalitat participa en la regulació i planificació d'àmbit estatal del sector de l'energia que afecti al territori de Catalunya.

4. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre règim miner. Aquesta competència inclou, en tot cas, la regulació i el règim d'intervenció

administrativa i control de les mines i recursos miners que estiguin situats en el territori de Catalunya i de les activitats extractives que es portin a terme .

Article 134 . Esport i temps lliure

[pendent]

Article 135 . Estadística

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre estadística d'interès de la Generalitat, que inclou en tot cas:

a) La planificació estadística.

b) L'organització administrativa.

c) La creació d'un sistema estadístic oficial propi de la Generalitat.

2. La Generalitat participa i col·labora en l'elaboració d'estadístiques d'abast supraautonòmic.

Article 136. La funció pública i el personal al servei de les administracions públiques catalanes.

Correspon a la Generalitat, en matèria de funció pública, respectant el principi d'autonomia local:

a) La competència exclusiva sobre el règim estatutari del personal al servei de les administracions públiques catalanes, llevat del que es disposa al següent apartat, i sobre l'ordenació i l'organització de la funció pública.

b) La competència compartida pel desenvolupament dels principis ordenadors del treball públic, sobre l'adquisició i pèrdua de la condició de funcionari, les situacions administratives, els drets i deures del personal al servei de les administracions públiques.

c) La competència exclusiva, en matèria de personal laboral, per a l'adaptació de la relació de llocs de treball a les necessitats derivades de l'organització administrativa i sobre la formació d'aquest personal.

Article 137 . Habitatge

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'habitatge, que inclou en tot cas:

a) La planificació, l'ordenació, la gestió, la inspecció i el control de l'habitatge d'acord amb les necessitats socials i d'equilibri territorial.

b) L'establiment de prioritats i objectius de l'activitat de foment de les administracions públiques de Catalunya en matèria d'habitatge i l'adopció de les mesures necessàries per a assolir-los, tant en relació al sector públic com al privat.

c) La promoció pública d'habitatges

d) La regulació administrativa del comerç referit a habitatges i l'establiment de mesures de protecció i disciplinàries en aquest àmbit.

i) Les normes tècniques, la inspecció i el control sobre la qualitat de la construcció.

f) Les normes sobre l'habitabilitat dels habitatges.

g) La innovació tecnològica i la sostenibilitat aplicable als habitatges.

h) La normativa sobre conservació i manteniment dels habitatges i la seva aplicació.

2. Correspon a la Generalitat la competència sobre les condicions dels edificis per a l'instal·lació d'infraestructures comunes de telecomunicacions, radiodifusió, telefonia bàsica i altres serveis per cable, respectant la legislació de l'Estat en matèria de telecomunicacions.

Article 138. Immigració

1. Correspon a la Generalitat, en matèria d'immigració:

a) La competència exclusiva en matèria de primera acollida de les persones immigrades, que inclourà les actuacions socio-sanitàries i d'orientació.

b) El desenvolupament de la política d'integració de les persones immigrades en el marc de les seves competències.

c) L'establiment i la regulació de les mesures necessàries per a la integració social i econòmica de les persones immigrades i per a la seva participació social

d) L'establiment per llei d'un marc de referència per a l'acollida i integració de les persones immigrades

e) La promoció i la integració de les persones retornades i l'ajut a les mateixes, impulsant les polítiques i les mesures pertinents que facilitin el seu retorn a Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria d'autorització de treball dels estrangers la relació laboral dels quals es desenvolupi a Catalunya,

Aquesta competència, que s'exercirà en necessària coordinació amb la que correspon a l'Estat en matèria d'entrada i residència d'estrangers, inclou:

a) La tramitació i resolució de les autoritzacions inicials de treball per compte propi o aliè.

b) La tramitació i resolució dels recursos presentats amb relació als expedients a que es refereix l'apartat anterior i l'aplicació del règim d'inspecció i sanció.

3. Correspon a la Generalitat la participació en les decisions de l'Estat sobre immigració amb especial transcendència per a Catalunya i, en particular, la participació preceptiva prèvia en la determinació del contingent de treballadors estrangers a través dels mecanismes previstos en el títol V.

Article 139 . Indústria, artesanía, control metrològic i contrast de metalls

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'indústria, llevat del que s'estableix a l'apartat 2. Aquesta competència exclusiva inclou, en tot cas, l'ordenació dels sectors i dels processos industrials a Catalunya, la seguretat de les activitats, de les instal·lacions, dels equips, dels processos i dels productes industrials, i la regulació de les activitats industrials que puguin produir impacte en la seguretat o salut de les persones.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre la planificació de la indústria, en el marc de la planificació general de l'economia.

3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'artesanía.

4. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de control metrològic.

5. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de contrast de metalls.

Article 140 . Infraestructures del transport i les comunicacions

[pendent]

Article 141 . Joc i espectacles

[pendent]

Article 142 . Joventut

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de joventut, que inclou en tot cas:

a) El disseny, l'aplicació i l'avaluació de polítiques, plans i programes destinats a la joventut.

b) La promoció de l'associacionisme juvenil, de les iniciatives de participació de la gent jove, de la mobilitat internacional i del turisme juvenil.

c) La regulació, la gestió, la intervenció i la policia administratives d'activitats i instal·lacions destinades a la joventut.

2 . Correspon a la Generalitat la subscripció d'acords amb entitats internacionals i la participació en les mateixes en col·laboració amb l'Estat o de forma autònoma, si ho permet la normativa de la corresponent entitat, i en tot cas la tramitació de documents atorgats per entitats internacionals que afectin a persones, instal·lacions o entitats amb residència a Catalunya, respectant la legislació de l'Estat.

Article 143 . Llengua pròpia

1. Correspon a la Generalitat de Catalunya la competència exclusiva en matèria de llengua pròpia, que inclou, en tot cas, la determinació de l'abast, els usos i els efectes jurídics de la seva oficialitat, així com la normalització lingüística del català.
2. Correspon a la Generalitat i també al *Conselh Generau* d'Aran, la competència sobre la normalització lingüística de l'occità, denominat *aranès* a l'Aran.

Article 144 . Medi ambient, espais naturals i meteorologia

1. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria de medi ambient, i la competència per a l'establiment de normes addicionals de protecció. Aquesta competència compartida inclou en tot cas:
 - a) L'establiment i la regulació dels instruments de planificació ambiental i del procediment de tramitació i aprovació d'aquests instruments.
 - b) La regulació, la tramitació i la resolució dels procediments d'avaluació ambiental de les obres, les instal·lacions i les activitats de la seva competència i dels plans i els programes que afectin al seu territori.
 - c) L'establiment i la regulació de mesures de sostenibilitat, fiscalitat i investigació ambientals.
 - d) La regulació dels recursos naturals, de la flora i la fauna, de la biodiversitat, del medi ambient marí i aquàtic si no tenen per finalitat la preservació dels recursos pesquers marítims.
 - e) La regulació sobre prevenció en la producció d'envasos i embalatges en tot el

seu cicle de vida, des que es generen fins que passen a ser residus.

f) La regulació sobre prevenció i correcció de la generació de residus amb origen o destí a Catalunya i sobre la seva gestió i trasllat i la seva disposició final.

g) La regulació de la prevenció, el control, la correcció, la recuperació i la compensació de la contaminació de sòl i subsòl.

h) La regulació i la gestió dels abocaments efectuats a les aigües interiors de Catalunya, així com dels efectuats en les aigües superficials i subterrànies que no passin per altra comunitat autònoma. En tot cas, dins del seu àmbit territorial, correspon a la Generalitat la competència executiva sobre la intervenció administrativa dels abocaments en les aigües superficials i subterrànies.

i) La regulació de l'ambient atmosfèric i de les distintes classes de contaminació del mateix, la declaració de zones d'atmosfera contaminada i l'establiment d'altres instruments de control de la contaminació amb independència de l'administració competent per a autoritzar l'obra, la instal·lació o l'activitat que la produeixi.

j) La regulació del règim d'autorització i seguiment d'emissió de gasos d'efecte hivernacle.

k) La promoció de les qualificacions relatives a productes, activitats, instal·lacions, infraestructures, procediments, processos productius o conductes respectuoses envers el medi.

l) La prevenció, restauració i reparació de danys al medi ambient, així com el corresponent règim sancionador.

m) Les mesures de protecció de les espècies i el règim sancionador.

2. Correspon a la Generalitat, en matèria d'espais naturals, la competència exclusiva que, respectant el que disposa l'article 149.1.23 de la Constitució, inclou, en tot cas, la regulació i la declaració de les figures de protecció, delimitació, planificació i gestió d'espais naturals i hàbitats protegits situats a Catalunya.

3. La Generalitat, en el cas dels espais naturals que superen el territori de Catalunya, ha de promoure els instruments de col·laboració amb altres comunitats autònomes per a crear, delimitar, regular i gestionar dits espais.

4. La declaració i la delimitació d'espais naturals dotats d'un règim de protecció estatal requereix l'informe preceptiu de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat. Si l'espai està situat íntegrament en el territori de Catalunya, la gestió correspon a la Generalitat.

5. Correspon a la Generalitat l'establiment d'un servei meteorològic propi, el subministrament d'informació meteorològica i climàtica, incloent el pronòstic, el control i el seguiment de les situacions meteorològiques de risc, així com la investigació en aquests àmbits i l'elaboració de la cartografia climàtica.

6. La Generalitat exerceix les seves competències mitjançant el Cos d'Agents Rurals, competents en la vigilància, el control, la protecció, la prevenció integral i la col·laboració en la gestió del medi ambient. Els membres d'aquest cos tenen la condició d'agents de l'autoritat i exerceixen funcions de policia administrativa especial i de policia judicial, en els termes previstos en la llei.

Article 145 . Mercats de valors i centres de contractació

Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria de mercats de valors i centres de contractació situats a Catalunya. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La creació, la denominació, l'autorització i la supervisió dels mercats de valors i dels sistemes organitzats de negociació.

b) La regulació i les mesures administratives d'execució sobre organització, funcionament, disciplina i règim sancionador de les societats rectores de mercats de valors.

c) El control de l'emissió, l'admissió, la suspensió, l'exclusió i l'establiment de requisits addicionals d'admissió dels valors que es negocien exclusivament en aquests mercats, així com la inspecció i el control.

d) L'acreditació de les persones i de les entitats per a ser membres d'aquests mercats.

e) L'establiment de les fiances que han de constituir els membres de les borses de valors en garantia de les operacions pendents de liquidació.

Article 146 . Mitjans de comunicació social i serveis de contingut audiovisual

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de serveis de ràdio i televisió, així com de qualsevol altre servei de comunicació audiovisual:

a) La competència exclusiva sobre l'organització de la prestació del servei públic de comunicació audiovisual de la Generalitat, i dels serveis públics de comunicació audiovisual d'àmbit local respectant l'autonomia local.

b) La competència compartida sobre la regulació i el control dels serveis de comunicació audiovisual que utilitzin qualsevol dels suports i tecnologies disponibles dirigits al públic de Catalunya, així com sobre les ofertes de serveis de comunicació audiovisual si es distribueixen en el territori de Catalunya.

2. La competència compartida en matèria de mitjans de comunicació social.

2. La Generalitat fomentarà el pluralisme lingüístic i cultural de Catalunya en els mitjans de comunicació social.

Article 147 . Notariat i registre públics

[pendent]

Article 148 . Obres públiques

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'obres públiques que es realitzin en el territori de Catalunya i que no hagin estat qualificades d'interès general o no afectin a una altra comunitat autònoma. Aquesta competència inclou en tot cas la seva planificació, construcció i finançament.

2. La qualificació d'interès general requereix l'informe previ de la Generalitat. La Generalitat participa en la planificació i la programació de les obres qualificades d'interès general, de conformitat amb el que disposa la legislació de l'Estat i segons els que estableix el títol V del present Estatut.

3. Correspon a la Generalitat la gestió dels serveis públics de la seva competència als quals quedin afectades o adscrites totes les obres públiques que no siguin d'interès general. En el supòsit de les obres qualificades d'interès general o que afectin a altra comunitat autònoma, podran subscriure's convenis de col·laboració per a la seva gestió.

Article 149 . Ordenació del territori i del paisatge, del litoral i urbanisme.

1. Correspon a la Generalitat en matèria d'ordenació del territori i del paisatge la

competència exclusiva, que inclou en tot cas:

a) L'establiment de les directrius d'ordenació i gestió del territori, del paisatge i de les actuacions que incideixen en els mateixos.

b) L'establiment i la regulació de les figures de planejament territorial i del procediment per a la seva tramitació i aprovació.

c) L'establiment i la regulació de les figures de protecció d'espais naturals i de corredors biològics d'acord amb el que preveu l'article 144.2..

d) Les previsions sobre emplaçaments de les infraestructures i els equipaments de competència de la Generalitat.

e) La determinació de mesures específiques de promoció de l'equilibri territorial, demogràfic, socioeconòmic i ambiental.

2. La determinació de l'ubicació d'infraestructures i equipaments de titularitat estatal a Catalunya requereix l'informe de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat.

3. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ordenació del litoral, respectant la legislació general de domini públic, la competència exclusiva, que inclou en tot cas:

a) L'establiment i la regulació dels plans territorials d'ordenació i ús del litoral i de les platges, així com la regulació del procediment de tramitació i aprovació d'aquests instruments i plans.

b) La gestió dels títols d'ocupació i ús del domini públic marítim terrestre, especialment l'atorgament d'autoritzacions i concessions i, en tot cas, les concessions d'obres fixes en el mar, respectant les excepcions que puguin

establir-se per motius mediambientals en les aigües costaneres interiors.

c) L'establiment i la gestió del règim econòmic financer del domini públic marítim terrestre en els termes previstos per la legislació general.

d) L'execució d'obres i actuacions en el litoral català quan no siguin d'interès general.

4. Correspon a la Generalitat l'execució i la gestió de les obres d'interès general situades en el litoral català, d'acord amb l'establert per l'article 148.

5. Correspon a la Generalitat, en matèria d'urbanisme, la competència exclusiva, que inclou en tot cas:

a) La regulació del règim urbanístic del sòl, que inclou, en tot cas, la determinació dels criteris sobre els diversos tipus de sòl i els seus usos.

b) La regulació del règim jurídic de la propietat del sòl respectant les condicions bàsiques que l'Estat estableix per a garantir la igualtat de l'exercici del dret a la propietat.

c) L'establiment i la regulació dels instruments de planejament i gestió urbanística, així com del seu procediment de tramitació i aprovació.

d) La política de sòl i habitatge, la regulació dels patrimonis públics de sòl i habitatge i el règim de la intervenció administrativa en l'edificació, la urbanització i l'ús del sòl i el subsòl.

e) La protecció de la legalitat urbanística, que inclou, en tot cas, la inspecció urbanística, les ordres de suspensió d'obres i llicències, les mesures de restauració de la legalitat física alterada, així com la disciplina urbanística.

6. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria de dret de reversió en les expropiacions urbanístiques en el marc de la legislació estatal.

Article 150 . L'organització de les administracions públiques catalanes.

Correspon a la Generalitat, en matèria d'organització de la seva administració, respectant el tractament comú dels ciutadans, la competència exclusiva sobre:

- a) L'estructura, la regulació dels òrgans i directius públics, el funcionament i l'articulació territorial.
- b) Les distintes modalitats organitzatives i instrumentals per a l'actuació administrativa, incloent les formes de personificació pública.

Article 151 . Organització territorial.

Correspon a la Generalitat, respectant la garantia institucional establerta per la Constitució en els articles 140 i 141, la competència exclusiva sobre organització territorial, que inclou en tot cas:

- a) La determinació, la creació, la modificació i la supressió de les entitats que configuren l'organització territorial de Catalunya.
- b) La creació, la supressió i l'alteració dels termes tant dels municipis com de les entitats locals d'àmbit territorial inferior; la denominació, la capitalitat i els símbols dels municipis i de les altres entitats locals; els topònims i la determinació dels règims especials.
- c) L'establiment mitjançant llei de procediments de relació entre les entitats locals i la població, respectant l'autonomia local.

Article 152 . Planificació, ordenació i promoció de l'activitat econòmica

1. Correspon a la Generalitat la competència per a la promoció de l'activitat econòmica a Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre l'ordenació de l'activitat econòmica a Catalunya.

3. La Generalitat pot establir una planificació de l'activitat econòmica en el marc de les directrius que estableixi la planificació general de l'Estat.

4. Correspon a la Generalitat el desenvolupament i la gestió de la planificació general de l'activitat econòmica. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) El desenvolupament dels plans estatals.

b) La participació en la planificació estatal a través dels mecanismes previstos en el títol V.

c) La gestió dels plans, incloent els fons i els recursos d'origen estatal destinats al foment de l'activitat econòmica en els termes que s'estableixin mitjançant conveni.

Article 153 . Polítiques de gènere

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de polítiques de gènere, que, respectant el que estableixi l'Estat en l'exercici de la competència que li atribueix l'article 149.1.1 de la Constitució, inclou en tot cas::

a) La planificació, disseny, execució, avaluació i control de normes, plans i directrius generals en matèria de polítiques de dones, així com l'establiment

d'accions positives per a aconseguir eradicar la discriminació per raó de sexe que hagin d'executar-se amb caràcter unitari per a tot el territori de Catalunya.

b) La promoció de l'associacionisme de dones que realitzen activitats relacionades amb la igualtat i la no discriminació i de les iniciatives de participació.

c) La regulació de les mesures i els instruments per a la sensibilització sobre la violència de gènere i per a la seva detecció i prevenció, així com la regulació de serveis i recursos propis destinats a aconseguir una protecció integral de les dones que han patit o pateixen aquest tipus de violència.

Article 154 . Promoció i defensa de la competència

1. Correspon a la Generalitat de Catalunya la competència exclusiva en matèria de promoció de la competència en els mercats respecte de les activitats econòmiques que s'exerceixen principalment a Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat de Catalunya la competència executiva en matèria de defensa de la competència en l'exercici de les activitats econòmiques que alterin o puguin alterar la lliure competència del mercat en un àmbit que no superi el territori de Catalunya. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) L'execució de mesures relatives als processos econòmics que afectin la competència.

b) La inspecció i execució del procediment sancionador.

c) La defensa de la competència en l'exercici de l'activitat comercial.

3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre l'establiment i la regulació del Tribunal Català de Defensa de la Competència, com a òrgan

independent, amb jurisdicció sobre tot el territori de Catalunya, al que correspon en exclusiva tractar de les activitats econòmiques que es portin a terme principalment a Catalunya i que alterin o puguin alterar la competència en els termes previstos en els apartats anteriors d'aquest article.

Article 155 . Propietat intel·lectual i industrial

1. Correspon a la Generalitat de Catalunya, la competència executiva en matèria de propietat intel·lectual, que inclou en tot cas:

a) L'establiment i la regulació d'un registre, coordinat amb el de l'Estat, dels drets de propietat intel·lectual generats a Catalunya o dels quals siguin titulars les persones amb residència habitual a Catalunya; l'activitat d'inscripció, modificació o cancel·lació d'aquests drets i l'exercici de l'activitat administrativa necessària per a garantir la seva protecció en tot el territori de Catalunya. La Generalitat ha de comunicar a l'Estat les inscripcions efectuades en el seu registre perquè siguin incorporades al registre estatal; ha de col·laborar i facilitar l'intercanvi d'informació.

b) L'autorització i la revocació de les entitats de gestió col·lectiva dels drets de propietat intel·lectual que actuïn majoritàriament a Catalunya, així com assumir tasques complementàries d'inspecció i control de l'activitat d'aquestes entitats.

2. Correspon a la Generalitat de Catalunya la competència executiva en matèria de propietat industrial, que inclou en tot cas:

a) L'establiment i la regulació d'un registre, coordinat amb el de l'Estat, de drets de propietat industrial de les persones físiques o jurídiques.

b) La defensa jurídica i processal dels topònims de Catalunya aplicats al sector de la indústria.

Article 156 . Protecció de dades de caràcter personal

Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de protecció de dades de caràcter personal que, respectant les garanties dels drets fonamentals en aquesta matèria, inclou en tot cas:

a) La inscripció i el control dels fitxers o els tractaments de dades de caràcter personal creats o gestionats per les institucions públiques de Catalunya, l'Administració de la Generalitat, les administracions locals de Catalunya, les entitats autònomes i les altres entitats de dret públic o privat que depenen de les administracions autonòmica o locals o que presten serveis o realitzen activitats per compte propi a través de qualsevol forma de gestió directa o indirecta, i les universitats que integren el sistema universitari català.

b) La inscripció i el control dels fitxers o els tractaments de dades de caràcter personal privats creats o gestionats per persones físiques o jurídiques per a l'exercici de les funcions públiques en relació a matèries que són competència de la Generalitat o dels ens locals de Catalunya si el tractament s'efectua a Catalunya.

c) La inscripció i el control dels fitxers i els tractaments de dades que creen o gestionen les corporacions de dret públic que exerceixin les seves funcions exclusivament en l'àmbit territorial de Catalunya.

d) La constitució d'una autoritat independent, designada pel Parlament, que vetlli per la garantia del dret a la protecció de dades personals en l'àmbit de les competències de la Generalitat.

Article 157 . Publicitat

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre publicitat, sense

perjudici de la legislació mercantil de l'Estat.

Article 158 . Recerca, desenvolupament i innovació tecnològica

1. Correspon a la Generalitat en matèria de recerca científica i tècnica, la competència exclusiva amb relació als centres i estructures de recerca de la Generalitat i als projectes finançats per aquesta, que inclou en tot cas:

a) L'establiment de línies pròpies de recerca i el seguiment, control i avaluació dels projectes.

b) L'organització, règim de funcionament, control, seguiment i acreditació dels centres i estructures radicats a Catalunya.

c) La regulació i gestió de les beques i de les ajudes convocades i finançades per la Generalitat.

d) La regulació i la formació professional del personal investigador i de suport a la investigació.

e) La difusió de la ciència i la transferència de resultats.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre la coordinació dels centres i estructures de recerca de Catalunya.

3. Els criteris de col·laboració entre l'Estat i la Generalitat en matèria de política de recerca, desenvolupament i innovació es fixaran en el marc de l'establert en el títol V. Igualment s'establiran els sistemes de participació de la Generalitat en la fixació de les polítiques que afectin a aquestes matèries en l'àmbit de la Unió Europea i en altres organismes i institucions internacionals.

Article 159 . Règim jurídic, procediment, contractació, expropiació i responsabilitat en les administracions públiques catalanes

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de règim jurídic i procediment de les administracions públiques catalanes, la competència exclusiva en el que no estigui afectat per l'article 149.1.18 de la Constitució. Aquesta competència inclou:

a) Els mitjans necessaris per a exercir les funcions administratives, incloent el règim dels seus béns de domini públic i patrimonials.

b) Les potestats de control, inspecció i sanció en tots els àmbits materials de competència de la Generalitat.

c) Les normes de procediment administratiu que es derivin de les particularitats del dret substantiu de Catalunya o de les especialitats de l'organització de la Generalitat.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida en tot el que fa referència al règim jurídic i el procediment de les administracions públiques catalanes que no estigui previst a l'apartat 1.

3. Correspon a la Generalitat, en relació amb els contractes de les administracions públiques de Catalunya:

a) La competència exclusiva sobre organització i competències en matèria de contractació dels òrgans de les administracions públiques catalanes i sobre les regles d'execució, modificació i extinció dels contractes de l'Administració en el que no estigui afectat per l'article 149.1.18 de la Constitució.

b) La competència compartida en tot el no atribuït a la competència exclusiva de la Generalitat per la lletra a.

4. Correspon a la Generalitat, en matèria d'expropiació forçosa, la competència executiva en tot cas per a:

a) Determinar els supòsits, les causes i les condicions en que les administracions catalanes poden exercir la potestat expropiatòria.

b) Establir criteris de valoració dels béns expropiats segons la naturalesa i la funció social que hagin de complir, d'acord amb la legislació estatal.

c) Crear i regular un òrgan propi per a la determinació del preu just i fixar el seu procediment.

5. Correspon a la Generalitat, en matèria de responsabilitat patrimonial, la competència compartida per a establir les causes que poden originar responsabilitat en relació amb les reclamacions dirigides a la Generalitat, d'acord amb el sistema general de responsabilitat de totes les Administracions públiques.

6. Les competències de la Generalitat relacionades en els apartats 1, 3, 4 i 5 han d'exercir-se respectant el principi d'autonomia local.

Article 160 . Règim local

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en règim local que, respectant el principi d'autonomia local, inclou:

a) Les relacions entre les institucions de la Generalitat i els ens locals, així com les tècniques d'organització i de relació per a la cooperació i la col·laboració entre els ens locals i entre aquests i l'Administració de la Generalitat, incloent les distintes formes associatives, de mancomunació, convencionals i consorciats.

b) La determinació de les competències i de les potestats pròpies dels municipis i dels altres ens locals, en els àmbits especificats per l'article 84.

c) El règim dels béns de domini públic, comunals i patrimonials i les modalitats de prestació dels serveis públics.

d) La determinació dels òrgans de govern dels ens locals creats per la Generalitat i el funcionament i el règim d'adopció d'acords d'aquests òrgans.

e) El règim dels òrgans complementaris de l'organització dels ens locals

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida en tot el que no s'estableix a l'apartat 1.

3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria del règim electoral dels ens locals creats per ella, amb l'excepció dels constitucionalment garantits.

Article 161 . Relacions amb les entitats religioses

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'entitats religioses que portin a terme la seva activitat a Catalunya que inclou, en tot cas, la regulació i l'establiment de mecanismes de col·laboració i cooperació per a l'exercici de les seves activitats en l'àmbit de les competències de la Generalitat.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria relativa a la llibertat religiosa. Aquesta competència en tot cas inclou:

a) Participar en la gestió del registre estatal d'entitats religioses en relació a l'esglésies, confessions i comunitats religioses que portin a terme la seva activitat a Catalunya en els termes que determinin les lleis.

b) L'establiment d'acords i convenis de col·laboració i cooperació amb les esglésies, les confessions i les comunitats religioses inscrites en el Registre d'Entitats Religioses estatal en l'àmbit de competències de la Generalitat.

c) La promoció, el desenvolupament i l'execució en l'àmbit de les competències de la Generalitat dels acords i els convenis signats entre l'Estat i les esglésies, confessions i comunitats religioses inscrites en el Registre estatal d'Entitats Religioses.

2. La Generalitat col·labora amb els òrgans d'àmbit estatal que tinguin atribuïdes funcions en matèria d'entitats religioses.

Article 162 . Sanitat, salut pública, ordenació farmacèutica i productes farmacèutics

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de sanitat i salut pública, la competència exclusiva sobre l'organització i el funcionament intern, l'avaluació, la inspecció i el control de centres, serveis i establiments sanitaris, i l'ordenació farmacèutica en el marc de l'article 149.1.16 de la Constitució.

2. Correspon a la Generalitat, en tot cas, la competència compartida, en els següents àmbits:

a) L'ordenació, la planificació, la determinació, la regulació i l'execució de les prestacions i els serveis sanitaris, sòciosanitaris i de salut mental de caràcter públic en tots els nivells i per a tots els ciutadans.

b) L'ordenació, la planificació, la determinació, la regulació i l'execució de les mesures i les actuacions destinades a preservar, protegir i promoure la salut pública en tots els àmbits, incloent la salut laboral, la sanitat animal amb efectes

sobre la salut humana, la sanitat alimentària, la sanitat ambiental i la vigilància epidemiològica

c) La planificació dels recursos sanitaris de cobertura pública i la coordinació de les activitats sanitàries privades amb el sistema sanitari públic.

d) La formació sanitària especialitzada, que inclou l'acreditació i avaluació de centres; la planificació de l'oferta de places; la participació en l'elaboració de les convocatòries i la gestió dels programes de formació de les especialitats i les àrees de capacitació específica i l'expedició de diplomes d'àrees de capacitació específica.

e) El règim estatutari i la formació del personal que presta serveis en el sistema sanitari públic.

3. La Generalitat participa en la planificació i la coordinació estatal en matèria de sanitat i salut pública de conformitat amb el que es preveu en el títol V.

4. Correspon a la Generalitat la competència executiva de la legislació estatal en matèria de productes farmacèutics.

Article 163 . Seguretat privada

Correspon a la Generalitat l'execució de la legislació de l'Estat en les següents matèries:

a) L'autorització de les empreses de seguretat privada que tinguin el seu domicili social a Catalunya i l'àmbit d'actuació de les quals estigui limitat al seu territori.

b) La inspecció i sanció de les activitats de seguretat privada que es realitzin a Catalunya.

- c) L'autorització dels centres de formació del personal de seguretat privada.
- d) La coordinació dels serveis de seguretat i investigació privades amb la Policia de la Generalitat i les Polícies Locals de Catalunya.

Article 164 . Seguretat pública

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de seguretat pública, d'acord amb el que disposa la legislació estatal:

a) La planificació i regulació del sistema de seguretat pública de Catalunya i l'ordenació de les policies locals.

b) La creació i l'organització de la Policia de la Generalitat - *Mossos d'Esquadra*.

c) El control i la vigilància del tràfic.

2. Correspon a la Generalitat el comandament suprem de la Policia de la Generalitat i la coordinació de l'actuació de les policies locals.

3. Correspon a la Generalitat, en el marc de la legislació estatal sobre seguretat, les facultats executives que li atribueixi l'Estat i en tot cas:

a) Les funcions governatives sobre l'exercici dels drets de reunió i manifestació.

b) El compliment de les disposicions per a la conservació de la naturalesa, del medi ambient i dels recursos hidrològics.

4. La Generalitat participa, mitjançant una Junta de seguretat de composició paritària entre la Generalitat i l'Estat i presidida pel President de la Generalitat, en

la coordinació de les polítiques de seguretat i de l'activitat dels cossos policials de l'Estat i de Catalunya, així com en l'intercanvi d'informació en l'àmbit internacional i en les relacions de col·laboració i auxili amb les autoritats policials d'altres països. La Generalitat, d'acord amb l'Estat, estarà present en els grups de treball de col·laboració amb les policies d'altres països en que participi l'Estat.

5. La Policia de la Generalitat - *Mossos d'Esquadra* té com àmbit d'actuació el conjunt del territori de Catalunya i exerceix totes les funcions pròpies d'un cos de policia, en els següents àmbits:

- a) La seguretat ciutadana i l'ordre públic,
- b) La policia administrativa, que inclou la que deriva de la normativa estatal.
- c) La policia judicial i la investigació criminal, incloses les diverses formes de crim organitzat i terrorisme en els termes establerts per les lleis.

Article 165 . Seguretat social

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de seguretat social, respectant els principis d'unitat econòmico-patrimonial i solidaritat financera de la Seguretat Social, la competència compartida, que inclou:

- a) El desenvolupament i execució de la legislació estatal, excepte les normes que configuren el règim econòmic.
- b) La gestió del règim econòmic de la Seguretat Social.
- c) L'organització i la gestió del patrimoni i els serveis que integren l'assistència sanitària i els serveis socials del sistema de la Seguretat Social a Catalunya.
- d) L'ordenació i l'exercici de les potestats administratives sobre les institucions, les empreses i les fundacions que col·laboren amb el sistema de Seguretat Social, en

les matèries indicades en la lletra anterior, així com la coordinació de les activitats de prevenció de riscos laborals que desenvolupin a Catalunya les mútues d'accidents de treball i malalties professionals.

e) El reconeixement i gestió de les pensions no contributives.

f) La coordinació de les actuacions del sistema sanitari vinculades a les prestacions de Seguretat Social.

2. La Generalitat de Catalunya podrà organitzar i administrar amb aquestes finalitats, i dins del seu territori, tots els serveis relacionats amb les matèries abans descrites i exercirà la tutela de les Institucions, Entitats i funcions en matèria de sanitat i Seguretat Social, quedant reservada per a l'Estat l'alta inspecció.

Article 166 . Serveis socials, voluntariat, menors i promoció de les famílies

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de serveis socials, que en tot cas inclou:

a) La regulació i l'ordenació de l'activitat de serveis socials, les prestacions tècniques i les prestacions econòmiques amb finalitat assistencial o complementàries d'altres sistemes de previsió pública.

b) La regulació i l'ordenació de les entitats, els serveis i els establiments públics i privats que presten serveis socials a Catalunya.

c) La regulació i l'aprovació dels plans i els programes específics dirigits a persones i col·lectius en situació de pobresa o de necessitat social

d) La intervenció i el control dels sistemes de protecció social complementària privats.

2. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de voluntariat, que inclou, en tot cas, la definició de l'activitat i la regulació i la promoció de les actuacions destinades a la solidaritat i a l'acció voluntària que s'executin individualment o a través d'institucions públiques o privades.

3. Correspon a la Generalitat, en matèria de menors:

a) La competència exclusiva en matèria de protecció de menors, que inclou, en totcas, la regulació del règim de la protecció i de les institucions públiques de protecció i tutela dels menors desemparats, en situació de risc i dels menors infractors, respectant en aquest darrer cas la legislació penal.

b) La Generalitat participa en l'elaboració i la reforma de la legislació penal i processal que incideixi en les competències de menors.

4. Correspon a la Generalitat, la competència exclusiva en matèria de promoció de les famílies i de la infància, que en tot cas inclou les mesures de protecció social i la seva execució.

Article 167. Símbols

[pendent]

Article 168. Sistema penitenciari

1. Correspon a la Generalitat la competència executiva de la legislació de l'Estat en matèria penitenciària, que inclou en tot cas:

a) La capacitat reglamentària per a dictar disposicions que adaptin la normativa penitenciària a la realitat social de Catalunya.

b) La totalitat de la gestió de l'activitat penitenciària a Catalunya, especialment la direcció, l'organització, el règim, el funcionament, la planificació i la inspecció de les institucions penitenciàries de qualsevol tipus situades a Catalunya.

c) La planificació, la construcció i la reforma dels establiments penitenciaris situats a Catalunya.

d) L'administració i gestió patrimonial dels immobles i equipaments adscrits a l'Administració penitenciària catalana, i de tots els mitjans materials que li siguin assignats.

e) La planificació i organització del treball remunerat de la població reclosa, així com l'execució de les mesures alternatives a la presó i les activitats de reinserció.

2. La Generalitat podrà emetre informes en el procediment d'atorgament d'indults.

Article 169 . Transports.

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre els transports terrestres de viatgers i mercaderies per carretera, ferrocarril i cable que transcorrin íntegrament dins del territori de Catalunya, amb independència de la titularitat de la infraestructura. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La regulació, la planificació, la gestió, la coordinació i la inspecció dels serveis i les activitats.

b) La regulació de la intervenció administrativa per a l'exercici de les activitats de transport.

c) La regulació del transport urbà i dels serveis de transport discrecional de viatgers en vehicles de turisme.

d) La regulació específica del transport turístic, escolar o de menors, sanitari, funerari, de mercaderies perilloses o peribles i d'altres que requereixin un règim

específic respectant les competències estatals sobre seguretat pública.

e) La regulació d'un sistema de mediació en matèria de transports.

f) La potestat tarifària sobre transports terrestres.

2. La integració de línies o serveis de transport que transcorrin íntegrament per Catalunya en línies o serveis d'àmbit superior requereix l'informe previ de la Generalitat.

3. La Generalitat participarà en l'establiment dels serveis ferroviaris que garanteixin la comunicació amb altres comunitats autònomes o amb el trànsit internacional d'acord amb el previst en el títol V.

4. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre els centres de transport, logística i distribució localitzades a Catalunya, que inclou:

a) Els centres d'informació i distribució de càrregues.

b) Les estacions de transport per carretera.

5. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre els operadors de les activitats vinculades a l'organització del transportm la logística i la distribució localitzades a Catalunya.

6. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de transport marítim i fluvial que transcorri íntegrament per Catalunya que, respectant les competències de l'Estat en marina mercant i ports, inclou:

a) La regulació, la planificació i la gestió del transport marítim i fluvial de passatgers.

b) La intervenció administrativa per la prestació dels serveis i l'exercici de les activitats que tinguin relació amb el transport marítim i fluvial.

c) Els requisits per a l'exercici de l'activitat.

Article 170 . Treball i relacions laborals

[pendent]

Article 171 . Turisme

[pendent]

Article 172 . Universitats

Correspon a la Generalitat, en matèria d'ensenyament universitari, sense perjudici de l'autonomia universitària, la competència exclusiva sobre:

- a) La programació i la coordinació del sistema universitari català en el marc de la coordinació general.
- b) Les decisions de creació d'universitats públiques i l'autorització de les privades.
- c) L'aprovació dels estatuts de les universitats públiques i de les normes d'organització i funcionament de les universitats privades.
- d) La coordinació dels procediments d'accés a les universitats.
- e) El marc jurídic dels títols propis de les universitats, d'acord amb el principi d'autonomia universitària.
- f) El finançament propi de les universitats i, si s'escau, la gestió dels fons estatals en matèria d'ensenyament universitari.

g) La regulació i la gestió del sistema propi de beques i ajudes a la formació universitària i, si s'escau, la regulació i la gestió dels fons estatals en aquesta matèria.

h) El règim retributiu del personal docent i investigador contractat de les universitats i l'establiment de les retribucions addicionals del personal docent funcionari.

2. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ensenyament universitari, sense perjudici de l'autonomia universitària, la competència compartida sobre tot allò al que no fa referència l'apartat 1, que inclou en tot cas:

a) La regulació dels requisits per a la creació i el reconeixement d'universitats i centres universitaris i l'adscripció d'aquests centres a les universitats.

b) El règim jurídic de l'organització i el funcionament de les universitats públiques, incloent els òrgans de govern i representació.

c) L'adscripció i la desadscripció de centres docents públics o privats per a impartir títols universitaris oficials i la creació, la modificació i la supressió de centres universitaris en universitats públiques, així com el reconeixement d'aquests centres en universitats privades i la implantació i la supressió d'ensenyaments.

d) La regulació del règim d'accés a les universitats.

e) La regulació del règim del professorat docent i investigador contractat i funcionari.

f) L'avaluació i garantia de la qualitat i de l'excel·lència de l'ensenyament universitari, així com del personal docent i investigador.

3. La competència executiva sobre l'expedició dels títols universitaris oficials.

Article 173 . Videovigilància i control de so i enregistraments

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre l'ús de la videovigilància i el control de so i enregistraments o altres mitjans anàlegs, en l'àmbit públic, efectuats per la policia de Catalunya o per empreses i establiments privats. La Generalitat ha d'exercir aquesta competència respectant els drets fonamentals.

NOTES

(1) L'acord sobre l'article 1 implica incorporar al Preàmbul el següent text:

El Parlament de Catalunya, recollint el sentiment i la voluntat de la ciutadania de Catalunya, ha definit, de forma àmpliament majoritària, a Catalunya com a una nació. La Constitució espanyola, en el seu article segon, reconeix la realitat nacional de Catalunya com a una nacionalitat.

(2) Sobre l'article 8 subsisteix una diferència que rau en la inclusió o no del terme "nacionals" en el nom de l'article i en el punt 1.

(3) Sobre la rúbrica de l'article 102 subsisteix una diferència que rau en mantenir el text que figura en aquesta nota o substituir-lo per: "Del personal judicial i de la resta del personal al servei de l'Administració de justícia a Catalunya".

(4) Sobre l'apartat 2 de l'article 107 subsisteix una diferència que rau en mantenir el text que figura en aquesta nota o substituir-lo per: "La proposta de creació de seccions i jutjats i les modificacions de la planta judicial que no comportin reforma legislativa, corresponen al Govern de la Generalitat, previ informe del Consell de Justícia de Catalunya y d'acord amb la programació establerta per l'Estat.